

LETO XXIII. Stev. 153

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1957 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1957 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

Indonezija želi pozdraviti predsednika Tita kot svojega gosta

Džakarta, 1. jul. (Tanjug). - Predsednik Indonezije Sukarno je včeraj v svoji rezidenci v Bogoru sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Džakarti dr. Stana Pavliča. Veleposlanik Pavlič je bil nato na sprejemu, ki ga je predsednik Sukarno priredil delegacijam iz Bogora in Bandunga. Ob tej priložnosti je imel Sukarno govor, posvečen prijateljskim odnosom med Indonezijo in Jugoslavijo. V govoru je posebej poudaril vlogo Jugoslavije v prizadevanjih, da bi dosegli zboljšanje mednarodnega položaja. Izrazil je željo prebivalcev Bogora in Bandunga, da bi kmalu pozdravili predsednika Tita kot svojega dobrodošlega gosta.

Tito na Brionih
Brioni, 1. jul. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je sinoči prispel na Brione.

Glavna novica dneva

je bil v nedeljo radiotelevizijski prenos intervjuja predsednika Tita s komentatorjem ameriške družbe Columbia Broadcasting Sistem

New York, 1. jul. (Tanjug). Razgovor predsednika Tita s komentatorjem Edmardom Murronom, ki so ga sinoči prenašali po televiziji in radiu CBS, je bila tu glavna novica dneva.

»New York Times« je objavil veliko Titovo sliko ter obširne odlomke na prvi strani. »New York Herald Tribune« piše pod naslovom »Tito prepriča Sovjetsko zvezo in ZDA o koeksistenci, da je jugoslovanski predsednik poudaril prednosti miroljubne koeksistence in da je v sedanjem položaju nujno potrebno poiskati čim več elementov, ki nas zblížujejo. Prav tako navaja predsednikove besede o združitvi Nemčije.« Daily Mirror objavlja izvečke iz razgovora pod naslovom »Koeksi-

stena je Titova osnovna misel na televiziji. »Daily News«, največji ameriški časnik, ki ima 2,5 milijona naklade, je objavil vest pod naslovom »Tito se po ameriški televiziji zavzema za aktivno koeksistenco.«

Prve komentarje o razgovoru

Ho Si Minh pride k nam

Beograd, 1. jul. (Jugopres). - Letos poleti bo bržkone prišel na obisk v našo državo predsednik Demokratične republike Vietnam Ho Si Minh.

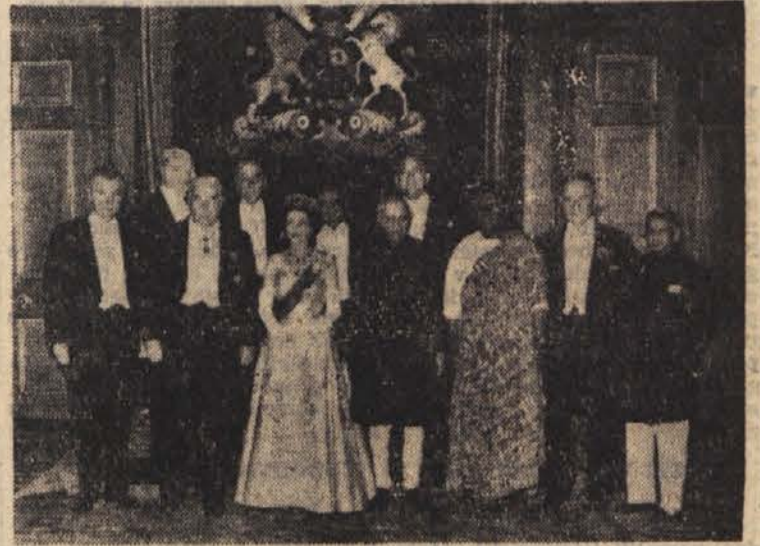
predsednika Tita je bilo slišati med razpravo, ki se je nadaljevala takoj po televizijskem prenosu in so se je udeležili bivša ameriška veleposlanica v Rimu Clara Luce, glavni urednik časopisa »Foreign Affairs« Hamilton Fish Armstrong, ki je svojčas objavil knjigo o Jugoslaviji, lani pa v svojem časopisu članek podpredsednika Kardelja o jugoslovanskem sistemu, in William Laurence, dopisnik »New York Timesa« pri Beli hiši. Razpravljali so o razlikah med Jugoslavijo in SZ, o verskih svobodah, Madžarski, Blížnjem vzhodu, nemški združitvi, jugoslovanskem notranjem razvoju in smotnosti dosedanje ameriške politike nasproti Jugoslaviji.

V razgovoru so izjavili, da je največji vtis iz Titovega intervjuja napravilo nanje dejstvo o neodvisnem položaju Jugoslavije in razvoju njenega sistema v smeri ljudske demokracije in narodnega gospodarstva, glede na to, da »decentralizacija pomeni demokratizacija«. Ko so se dotaknili vseh mednarodnih vprašanj, o katerih je govoril predsednik Tito po televiziji, so vsi trije ameriški javni delavci na koncu podprli dosedanje uradno politiko ZDA nasproti Jugoslaviji.

ADENAUER NA VOLILNEM ZBOROVANJU V DORTMUNDU Sodelovanje z NATO

odločilno za izid bližnjih parlamentarnih volitev

Dortmund, 1. jul. (Reuter) Zahodnonemški kancler Adenauer je včeraj v govoru, ki ga je imel v okviru volilne kampanje, izjavil, da je vprašanje, ali bo Nemčija nadalje tesno sodelovala z deželami, ki so članice Atlantske zveze, odločilno za izid bližnjih parlamentarnih volitev. Ko je izjavil, da je Zahodna Nemčija pripravljena sodelovati v razgovorih o razorožitvi, je še enkrat opozoril na zahtevo zvezne vlade, naj bi v okviru razorožitvenih razgovorov uredili tudi vprašanje ponovne združitve Nemčije, Adenauer je nadalje dejal, da je prepričan,

Predsedniki vlad Commonwealtha na konferenci v Londonu. Od leve proti desni: John Diefenbaker (Kanada), Harold Macmillan (Velika Britanija), R. Menzies (Avstralija), zunanji minister Louw (Južna Afrika), kraljica Elizabeta, Suhwardi (Pakistan), Nehru (Indija), Roy Welensky (Rodezija), Nkrumah (Gana), zunanji minister Mac Donald (Nova Zelandija) in predsednik senata in pravosodni minister W. de Silva (Cejlon)

COMMONWEALTH

je včeraj razpravljalo o uveljavljanju načrta delne razorožitve in o vprašanju atomskih poskusov

London, 1. jul. (Reuter-AFP) Na današnji seji ministrskih predsednikov dežel Britanske skupnosti so govorili o delni razorožitvi in vprašanju atomskih poskusov. Obravnavali so načrt o

uveljavljanju delne razorožitve, ki ga bo predložil ameriški delegat Stassen na jutrišnji seji ožjega odbora razorožitvene komisije. Kakor poročajo, so ta ameriški predlog podprli Velika Britanija, Francija in Kanada.

Osnovna načela omenjenega ameriškega načrta so, kakor frdi-jo, naslednja: 1. uresničenje prve etape klasične oborožitve, 2. uvedba inšpekcijskega sistema, 3. uveljavljanje kontrole za namenom, da bi onemogočili nenaadni napad, 4. uvedba inšpekcije iz zraka in 5. opustitev proizvodnje jedrskih surovin za atomska orožja in začasna opustitev poskusnih eksplozij.

Dobro poučeni krogi sodijo, da samo Velika Britanija in Kanada podpirata ameriški načrt o začasni opustitvi jedrskih poskusov, medtem ko Indija in Cejlon zahtevata, da je treba prenehati uporabljati atomsko orožje.

Na konferenci so dosegli sporazum, na podlagi katerega bo Japonsko omogočeno, da bo lahko mnogo več izvažala v štirinasko področje kakor doslej, čeprav bo to okrepilo konkurenco Veliki Britaniji. Ta sporazum presojajo diplomatski krogi v Londonu kot prizadevanje, da bi preprečili Japonski prodirati na kitajska tržišča, na čemer so zlasti zainteresirane ZDA.

Konferenca ministrskih predsednikov v Londonu bo zaključena v petek, ko bodo objavili tudi uradno poročilo.

Djerdjovi razgovori

Kairo, 1. jul. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Kairu Josip Djerdja je bil včeraj pri načelniku političnega kabineta predsednika egiptovske republike All Sabriju in se z njim eno uro razgovarjal. Djerdja je obiskal tudi predsednika egiptovske komisije za atomsko energijo Ibrahima Helmija Abdelrahmana, ki se je nedavno mudil v Jugoslaviji.

Svetozar Vukmanović pojde na Japonsko

Beograd, 1. julija (Tanjug). - Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović je sprejel povabilo, naj obišče Japonsko. Kakor poročajo, bo podpredsednik Vukmanović odpotoval na Japonsko to poletje.

SEJA ODBORA ZA PROSVETO

Beograd, 1. jul. (Tanjug) Na današnji popoldanski seji je odbor za prosveto Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine začel obravnavati osnutek zakona o organizaciji znanstvenega dela. Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Colaković je v obrazložitvi tega predloga poudaril, da smo v našem znanstvenem delu po vojni zelo napredovali, da pa je veliko neurejenih vprašanj, izmed katerih so vsekakor najpomembnejša razkosanost znanstveno-raziskovalne dejavnosti na številne ustanove, pomanjkanje sodelovanja med njimi in nepove-

zanost znanstvenih ustanov in znanstvenih kadrov z gospodarskim življenjem naše države. Ena izmed rešitev je vsekakor ustanovitev Zveznega sveta za znanstveno delo, ki bi bil družbeni organ in bi predvsem povezoval delo znanstvenih ustanov. Upravljal bi tudi sklad za znanstveno delo. Predvidena je tudi ustanovitev republiških svetov, ki bi tesno sodelovali z Zveznim svetom. V predlogu je med drugim posebej predvideno, da bi ustanovili dve vrsti akademij: republiške ter akademije s pristojnostmi za svo federacijo.

PRED 24. ZASEDANJEM GOSPODARSKO-SOCIALNEGA SVETA OZN

Razširitev dejavnosti

na področje gospodarske uporabe atomske energije in drugih energetskih virov

Zeneva, 1. jul. (Tanjug). - Tu se bo jutri začelo 24. zasedanje ECOSOC. Predstavniki 18 dežel, ki so članice tega Sveta, imajo pred seboj zelo bogat dnevi red, ki obsega dolgo vrsto vprašanj na področju gospodarsko-socialne dejavnosti in človeških pravic.

Predsednik letošnjega zasedanja je pakistanski delegat Mohamed Mir Kan. V Zenevo so prispeli vse delegacije in njihovi delegati se aktivno sodelujejo v delu komisij za koordinacijo in tehnično pomoč, ki so zaradi obširnega dnevnega reda začele svoje delo prej. Jugoslovansko delegacijo na tem zasedanju vodi stalni predstavnik Jugoslavije pri OZN dr. Jože Brilej.

Pomembna novost na tem zasedanju bo razširitev dejavnosti OZN na področje gospodarske uporabe atomske energije in drugih energetskih virov. Lani je prišel Svet do zaključka, da bi lahko imel razvoj atomske energije daljnosežne posledice za celotno gospodarsko dejavnost, zlasti glede na nerazvite dežele. Zdej bo Svet obravnaval predlog o možnosti, da bi atomsko energijo uporabili za pridobivanje električne energije, ki bi jo izkoriščali v industriji in kmetijstvu.

Obravnavali bodo tudi poročilo o praktičnem izkoriščanju sončne energije, energije vetra,

Delo tehničnega odbora

Zeneva, 1. jul. (Tanjug). Odbor za tehnično pomoč Gospodarsko-socialnega sveta je danes končal splošno razpravo o dejavnosti OZN na tem področju v lanskem letu in o perspektivah za nadaljnje delo.

Za predsednika odbora je bil izvoljen jugoslovanski delegat Janez Stanovnik.

Jutri bodo začeli v podrobnosti obravnavati razne oblike tehnične pomoči. Pričakujejo, da bodo podani konkretni predlogi tudi o vprašanjih, ki jih je nakazala splošna razprava.

Konec tega tedna

bo Stassen podal predlog o opustitvi atomskih poskusov

London, 1. jul. (Reuter) Ameriški delegat v ožjem odboru razorožitvene komisije OZN Harold Stassen bo, kakor pričakujejo, obrazložil ta teden v odboru glavni del novega ameriškega predloga o opustitvi atomskih poskusov. Ameriški predlog, o katerem zahodni delegati še vedno razpravljajo med seboj, bo Stassen podal bržkone konec tedna, potem ko se bo posvetoval z ostalimi člani-

toplotne in mehanske morskne energije itd. Sodijo, da bo razprava o tem vprašanju zlasti zanimiva sprič čedalje glasnejših zahtev tako razvitih kot nerazvitih dežel, naj bi razširili energetske vire.

Razen splošne debate o svetovnem gospodarskem položaju in težnjah v svetovnem gospodarstvu, ki bodo dale vsekakor splošni značaj temu zasedanju, bo Svet posvetil posebno pozornost koordinaciji dejavnosti raznih organizacij OZN in specializiranih agencij na gospodarsko-socialnem področju, na področju financ in drugih področjih, ter obravnaval končno poročilo zasedanja odbora o ustanovitvi posebnega sklada OZN za gospodarski razvoj (Sunfed). S tem vprašanjem se ukvarja Svet že dve leti, vendar doslej ni prišel daleč. Pred Svetom je zdaj tudi mnenje vlad članjenih dežel in specializiranih agencij o ustanovitvi, vlogi, sestavi in delovanju tega sklada.

Na lanskem zasedanju je Generalna skupščina OZN naročila ECOSOC, naj v zvezi s finanširanjem gospodarskega razvoja prouči vprašanje zbiranja informacij, ki se nanašajo na mednarodno gospodarsko pomoč nezadostno razvitim deželam. Kakor pričakujejo, se bo o tem vprašanju vnela živahna razprava sprič čedalje odločnejših zahtev, zlasti afriških in azijskih dežel, naj bi OZN na tem področju storila konkretne ukrepe in naj bi si nekateri vesele prizadevale določiti svoje posebne programe na dvostranski podlagi.

Vprašanja mednarodne blagovne menjave bodo na sedanjem zasedanju obravnavali na podlagi poročila komisije za mednarodno blagovno trgovino. V poročilu je govora o sedanjem svetovnem

položaju na tem področju, fluktuaciji cen in obsegu trgovinske menjave. Posebej bodo v razpravi obravnavali najnoviji razvoj v trgovini med Vzhodom in Zahodom, vprašanje embarga in drugo.

ECOSOC bo na svojem zasedanju prav tako obravnaval razne predloge o tem, da bi ustvarili svetovne rezerve hrane. Glede potrebe po presežkih hrane je bil stavljen predlog, naj bi jih uporabili v primeru elementarnih nesreč, za pomoč nerazvitim deželam in za ustvarjanje nacionalnih rezerv hrane. Dežele, ki razpolagajo z največ presežki, pa se nekoliko upirajo ustvarjanju svetovnih zalog hrane. Razpravljali bodo tudi o vprašanju tehnične pomoči.

Kar se tiče človeških pravic, bo ECOSOC nadaljeval razpravo o osnutku deklaracije o pravicah otrok in predlogu o delu ožjega odbora v zvezi s preprečevanjem diskriminacije in zaščiti manjšin. Proučili bodo tudi poročilo komisije za status žena, poročilo visokega komisarja za begunce in poročilo komisije za kontrolo mamil.

IZ ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Vojaški vojni invalidi bodo dobili več novih pravic

Nekatere podrobnosti iz osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaških vojnih invalidih

Beograd, 1. jul. (Tanjug). - Danes popoldne sta se sestala zakonodajni odbor Zveznega sveta in odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje. Zakonodajni odbor je proučeval osnutek zakonov o avtorskem pravu in višji železniški šoli, odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje pa osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaških vojnih invalidih.

Uvodne besede in obrazložitev osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaških vojnih invalidih v odboru za socialno politiko in ljudsko zdravje, ki je začel delati davi ob 9, je spregovoril član Zveznega izvršnega sveta Velimir Stojnić. Poudaril je, da je to pravzaprav do cela nov zakon, da pa v bistvu ne spreminja pravic o zaščiti vojaških vojnih invalidov, urejenih s prejšnjim zakonom. V novem zakonu je več sprememb in z njim bodo dobili vojaški vojni invalidi več novih pravic. Med temi pravicami so tudi takšne, ki imajo značaj narodnega priznanja, to se pravi priznanja invalidne vojaškim vojnim invalidom in njihovim družinam po več osnovah. Nekatere nove določbe zakona so pravzaprav predpisi iz uredb in odredb s tega področja, ki so bili zdaj vključeni v zakon, da bi le-ta v celoti uredil vprašanja invalidske zaščite. S prvim zakonom bo uveljavljena nujno potrebna zaščita

osebnih vojaških vojnih invalidov, takšnih invalidov, ki nimajo nobenih drugih sredstev za preživljanje razen invalidskih prejemkov. Stojnić je poudaril, da se bodo določbe nanašale tudi na družine padlih borcev, ki se preživljajo izključno z invalidskimi prejemki.

Z novim zakonom je urejena tudi zdravstvena zaščita vojaških vojnih invalidov. Zdej uvajamo popolno zaščito določenih kategorij vojaških vojnih invalidov in družinskih invalidov, ki bo odvisna od tega, ali se preživljajo invalidi z invalidskimi prejemki ali ne. Ena najvažnejših določb v zakonu je določba o zaščiti otrok padlih borcev. Z zakonom bo zagotovljena gnotna preskrba otrok padlih borcev med njihovim šolanjem. Na podlagi te določbe v sekretariatu za socialno zaščito že pripravljajo predpise, s katerimi bo urejena gnotna preskrba otrok padlih borcev. Zato skupnosti ne bo več treba posredovati z dotacijami posameznih republik. Novi način preskrbe bo bolj stabilen in bolj zanesljiv.

Po sedanjem zakonu smo mnogo vprašanj v zvezi z ureditvijo invalidske zaščite obravnavali v republiških organih in organih federacije kot drugostopnih organih. Z novim zakonom pa bodo pravice prenesene na okrajne organe, republiški organi pa postanejo drugostopni. Tako bodo v

marsičem poenostavljeni posli v zvezi z urejanjem raznih vprašanj o zaščiti vojaških vojnih invalidov.

Odbor nadaljuje delo z obravnavanjem osnutka zakona v podrobnosti.

V Zvezni ljudski skupščini delajo danes štirje odbori. Odbor za organizacijo oblasti in upravo se je sestel ob 17 in obravnaval osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi občin in okrajev. Odbor za prosveto je nadaljeval delo popoldne ob 14.30. Ta odbor je včeraj sprejel osnutek zakona o avtorskem pravu, danes pa je obravnaval osnutek zakona o organizaciji znanstvenega dela.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 2. julija
Pretežno jasno, popoldan povečana oblačnost in možnost krajevne neviht. Temperatura ponoči med 14 in 17, v Primorju 22, najvišja dnevna med 26 in 31 stopinj Celzija.

Stanje vremena:
Področje visokega zračnega pritiska je nad srednjo Evropo oslabilo. V Alpah dotekajo se tople, a nekoliko bolj vlažne zračne mase.

DAN BORCA BOMO ČIMBOLJ SLOVESNO PROSLAVILI

Na Predmeji bodo odkrili spomenik 357 padlim borcem — Pogostitev žena in otrok padlih borcev — Kresovi, pohodi in slovesne akademije

Tudi letos bo praznovanje Dneva borca, ki ga časti tudi Svetovna federacija bivših borcev — le da nekaj dni prej — potekalo nadvse slovesno. Na večer pred praznikom, 3. julija bodo na vrhovih naših gora in hribov zagoreli kresovi, mladina pa se bo zbrala ob tabornih ognjih. Ponekod na večer pred, drugod spet na praznik, bodo prirejali slovesne akademije, pogostili bodo partizanske vdove, matere in očete in prirejali koncerte na prostem.

Praznik sam pa se bo zlasti v okrajnih središčih začel z budnicami in zbori članov Zveze borcev. Nato bodo sledila velika zborovanja, ki jih bodo v nekaterih naših mestih združili z odkrivanjem spomenikov in spominskih plošč v spomin padlim borcem. Na Dan borca bodo nekatere organizacije priredile izlete v znamenite partizanske kraje in na prizorišča borb, ponekod pa bodo pripravili tudi občasne razstave partizanskih dokumentov in fotografij v izložbenih oknih in v prostorih muzejev ter muzejskih zbirk.

IZLETI V PARTIZANSKE KRAJE

V Celju bodo 3. julija popoldan pogostili partizanske vdove in starše padlih; z njimi se bodo ZB na sedežih osnovnih organizacij Zveze borcev. Zvečer bodo nato posebni sestanki članstva ZB na sedežih osnovnih organizacij, ki jih bodo slavnostno okrasili. Ob 20. uri pa se bo začel slavnostni del na večer pred praznikom s koncerti godb na prostem. Sodelovali bosta godba na pihala »Franceta Prešerna« in godba Tovarne emaljirane posode. Ob pol dveh bo potem začel razstave v slovesni osvetlitvi, na Anškem vrhu, Aljaževem hribu in Kunigundi pa bodo prižgali kresove. Praznovanje 4. julija, Dneva borca se bo začelo z budnico po celjskih ulicah, ob 8. uri pa bo veliko zborovanje pred I. osnovno šolo, na katerem bodo odkrili tudi ploščo v spomin na padle borce. Ves dan bodo nato sledili izleti v okolico in znane partizanske kraje. Med drugim bodo v Celju Dan borca počastili tudi z razstavo dokumentov iz NOB o preseljevanju in pošiljanju prebivalstva v nacistična taborišča v izložbenih oknih trgovskega podjetja »Volna« in z brezplačno predstavo domačega filma »Trenutki odločitve« v letnem kinu.

SKUPNA SLOVESNA AKADEMIJA

Na večer pred Dnevom borca, 3. julija, bodo v Trbovljah množične organizacije priredile skupno slovesno akademijo s pevskimi točkami, recitacijami in fizikalturnimi nastopi, na vseh okoliških

hribov pa bodo prižgali kresove. Na Dan borca bodo nato zborovanja in proslave pred spomeniki padlih borcev in spominskimi ploščami. V občinskih sedežih trboveljskega okraja bodo razstave dokumentov in drugih muzealij iz NOB v izložbenih oknih, priredili pa bodo tudi pogostitve otrokov padlih borcev, partizanskih vdov in staršev padlih. Nekateri občinski odbori pa bodo poslali nekaj članov v kolonijo v Šmarjeških Toplicah, da bodo tam pripovedovali otrokom padlih borcev svoje spomine na borbe.

ZBOROVANJE NA TRAVNI GORI

Dan borca bodo v Kočevju praznovali s partizanskimi mitingi na Travnici gori, kjer se bodo pred spomenikom padlih sestale partizanske patrulje iz Ribnice, Sodražice in Loškega potoka. Te patrulje bodo med potjo obiskovale partizanske družine in otroke padlih borcev. Po zborovanju na Travnici gori bo sledil kulturni program z ljudskimi rajanjem. Občina Velike Lašče bo Dan borca počastila s slavnostno sejo občinskega odbora ZB dne 4. julija, nato pa bodo člani ZB položili vence na grobove padlih borcev. V popoldanskih urah bo partizanski miting na Turjaku. Občina Dobropole bo Dan borca praznovala s slovesno akademijo ob 9. uri v Kulturnem domu, v Kočevju pa se bodo spomnili padlih s polaganjem vencev in z obiskom invalidov iz NOB na domovih. Prebivalstvo vseh omenjenih občin pa se bo udeležilo skupnih mitingov na Travnici gori in Turjaku. V občini Predgrad so za Dan borca pripravili miting v Zagodcu, kjer je bil med vojno prvi partizanski miting.

SPORTNA TEKMOVANJA

V koprskem okraju bo praznovanje Dneva borca potekalo v znamenju športnih tekmovanj. Med drugim se bodo v Koprju pomerili strelci v streljanju z vojaško puško. Priredili pa bodo tudi nekaj sprejemov borcev pri predsednikih občin, kot v Izoli, Koprju, Divači in drugod.

V Ptujih bo na predvečer praznika slavnostna seja odbora Zveze borcev z akademijo, na Dan

borca pa bodo razvili prapor občinskega in mestnega odbora ZB Ptuj. Popoldne bo partizanski miting. Na Borlu bodo počastili partizanske otroke in vdove s sprejemom in pogostitvijo, v Središču pa bodo priredili kratak partizanski pohod.

SPOMENIK 138 PADLIM BORCEM

Medtem ko bodo v Mariboru praznovali Dan borca s slavnostno sejo okrajnega odbora, sprejemom pri predsedniku OLO, gledališko predstavo »Dnevnik Ane Frank« in tekmovanjem strelskih družin za okrajni pokal Zveze borcev, pa bodo v goriškem okraju za ta praznik pripravili več slovesnih akademij in odkritij spomenikov padlih borcev. Tako bodo v Spodnji Idriji na pokopališču odkrili spomenik 138 padlim borcem, na Predmeji pa spomenik in spominsko ploščo, posvečeno 357 padlim v narodnoosvobodilni vojni. Krajevna organizacija Dornberk bo potem priredila še partizanski pohod na Trstelj, v Novi Gorici pa bo okrajno strelsko tekmovanje z vojaško puško. Spominske plošče padlim bodo odkrili tudi v Soči, Spodnji Trebuši in Stopniku. N. Z.

Detajl spomenika narodne osvoboditve v Kočevju

DRUGI MEDNARODNI SEJEM EMBALAŽE

Trideset milijard dajemo letno za embalažo

Za nadomestitev neracionalne lesene embalaže je treba omogočiti proizvodnjo valovite lepenke in povečati proizvodnjo kartona

Ljubljana, 1. julija. Danes popoldne se je v Ljubljani začelo tridnevno jugoslovansko posvetovanje o embalaži, ki ga prireja odbor za organizacijo II. mednarodnega sejma embalaže pri Zvezi trgovinskih zbornic FLRJ. Predsednik prirediteljskega odbora Igor Triller je v svojem uvodnem referatu navajal nekaj značilnih podatkov o naši proizvodnji in potrošnji embalažnega materiala.

S preorientacijo naše proizvodnje na blago za široko potrošnjo, kakor tudi s spremembo strukture našega izvoza, v katerem zavzemajo čedalje večji delež finalni proizvodi, se je vrednost domače proizvodnje embalaže v dveh letih podvojila: leta 1954 je znašala 14,2 milijarde dinarjev, lani pa 29,6 milijarde din.

LANI 160.000 KUBIKOV ŽAGANEGA LESA ZA EMBALAŽO

Naša proizvodna podjetja posvečajo mnogo premalo pozornosti racionalni embalaži in se s tem vprašanjem začno ukvarjati šele, ko je blago že proizvedeno. Od tod razne improvizacije namesto sistematičnega proučevanja ustrezne embalaže. Ožja anketa v Sloveniji je pokazala, da je potrebno samo za povratno embalažo okrog 850 vagonov mesečno, in to tudi v času pomanjkanja vagonov. Nastane vprašanje, ali naj nadalje favoriziramo povračilo prazne embalaže po ugodnosti tarifi, ali pa bi bilo bolj koristno favorizirati uporabo zložljive embalaže. Leta 1949 smo potrošili za leseno embalažo 85.600 kubikov žaganega lesa, leta 1954 že 118.200 kubikov, lani pa 160.000 kubikov. Na leseno embalažo odpade pri nas še zmerom 27 do 33 % celotne vrednosti embalaže, medtem ko se v tehnično razvitih državah ta delež giblje med 6 do 8 %.

V drugih deželah uporabljajo namesto lesa čedalje bolj karton in valovito lepenko, ki sta se izkazala kot mnogo primernejši embalažni material. Zato bi kazalo čimprej omogočiti zagrebški tovarni »Ivica Lovinčić«, da začne izdelovati petlojno valovito lepenko, za kar ima na razpolago že potrebne stroje, po drugi strani pa pospešiti nabavo kartonskega stroja tovarni kartona in papirja Količev. Pa tudi pri leseni embalaži se da potrošnja lesa bistveno zmanjšati z uporabo lahkih zabojev iz lučnega lesa.

IZ TOVARNE »PRVOMAJSKA« V ZAGREBU

Darilo sovjetskega delavca

Gre za posebno rezkalo, ki omogoča naglo in boljše obdelavo kovin

Zagreb, 1. jul. (Tanjug). — V tovarni »Prvomajska« v Zagrebu je bila danes svečanost, na kateri je sovjetski delavec Vladimir Karasjov, junak socialističnega dela, izročil kolektivno v uporabo svoj izum, ki omogoča naglo in boljše obdelavo kovin.

Uporaba posebnega rezkala, ki ga je izdelal Karasjov, omogoča, da se večkratno pospeši delo v zvezi z obdelavo vseh vrst kovin. Vibracija stroja se pri tem zmanjša na najmanjši mero. Karasjov dela v tovarni »Kirov« v Leningradu in pravi, da so z

uporabo njegovega izuma že v nekaj mesecih prihranili 1.200.000 rubljev, v ostalih sovjetskih tovarnah pa 800 milijonov.

Predstavniki kolektiva so se zahvalili sovjetskemu izumitelju in mu izročili darilo. Pri tem so poudarili koristnost izmenjave izkušenj in tehničnih pridobitev med jugoslovanskimi in sovjetskimi delavci. Svečanosti v »Prvomajski« so se udeležili tudi člani sovjetske delegacije, ki je prisotnovala kongresu naših delavskih svetov, in predstavniki republiškega sveta sindikatov Hrvatske.

RAZVITI JE TREBA PROIZVODNJO BELE PLOČEVINE

Naša industrija pločevinaste embalaže ima težave zaradi pomanjkanja pločevine in izkorišča svojo zmogljivost le s 55 %. To nam nalaga dolžnost razviti domačo proizvodnjo bele pločevine, po drugi strani pa zamenjavo te pločevine z aluminijem, steklom in črno pločevino ob uporabi ustrežajočih zaščitnih lakov. Steklene embalaže imamo dovolj, vendar je predraga in so naše proizvodne zmogljivosti izkorišče-

ne le okrog 70 %. Glede tekstilne embalaže pa imamo ozko grlo v predilnicah jute. Po drugi strani pa bi lahko v večji meri uporabljali domačo konopljo namesto jute oziroma zamenjali tekstilne vreče z vrečami iz natron papirja. Na začetku razvoja smo šele gledali uporabo embalaže iz plastičnih mas. Zdaj proizvajamo le polivinilklorid, čedalje več pa moramo uvažati polietilena.

PROBLEMATIKA SODOBNE KARTONSKE EMBALAŽE

V diskusiji so najprej poudarili nujnost posebnega zveznega koordinacijskega organa za probleme embalaže. Posebej živahno se je razvila ob vprašanju sodobne embalaže iz valovite lepenke, o čemer je na številna vprašanja dajal podrobne informacije znani italijanski strokovnjak gospod Sergio Mulitch, ki je pokazal tudi vzorce take embalaže, kakršna se je v zadnjem času obnesla zlasti tudi pri transportu sadja in zelenjave. Ob zaključku je predstavnik avstrijskega inštituta za embalažno gospodarstvo gosp. Ketzler izrekel svoje priznanje prirediteljem razstave, ki se ji ni treba bati primerjave s podobnimi razstavami v tujini.

Zastoi pri prodaji premoga

Združenje premogovnikov predlaga odobritev izvoznega kontingenta

Upravni odbor Združenja premogovnikov Jugoslavije je pred kratkim znova razpravjal o letošnji proizvodnji premoga, ki se zdaj zaradi slabega odjema giblje na nižji ravni kakor je planirana in kakor bi tudi ustrezalo proizvodnim možnostim rudnikov.

Ker tudi za julij in avgust za zdaj ne kaže, da bi se potrošniki v večji meri zalagali, se je bati, da bo proizvodnja nadalje popuščala, kar bi lahko povzročilo težave pri preskrbi in zimskih mesecih. Predstavniki premogovnikov menijo, da bodo v zimski dobi lahko zadostili vsem potrebam le, če bodo čez poletje lahko držali proizvodnjo na primerni višini. Zato je upravni odbor združenja mnenja, da bi bile potrebne nadaljnje kreditne olaj-

šave za nabavo zimskih zalog premoga zlasti pri podjetjih, ki imajo možnosti za vskladitvenje teh zalog. Hkrati predlaga združenje, naj se premogovnikom odobri izvozní kontingent 200.000 ton premoga.

Močnejši zastoi pri prodaji premoga občutijo v glavnem le nekateri rudniki, to pa zaradi tega, ker lahko veliki potrošniki zdaj, ko ni pomanjkanja, v večji meri izbirajo dobavitelje kakor doslej. Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko se je indeks proizvodnje premogovne industrije Jugoslavije zmanjšal od najvišjega stanja 125 v lanskem decembru oziroma 109 v marcu na 103 v aprilu in 98 v maju. Sicer je bila v maju proizvodnja še za dobrih 6% večja kakor lani v istem mesecu, vendar je v prvem četrtletju to preseganje znašalo še 15%.

V sami Sloveniji gibanje premogovne proizvodnje ni ravno neugodno, če upoštevamo običajno sezonsko nazadovanje. Slovenski premogovniki so v zadnjih treh mesecih zmanjšali proizvodnjo od 372.000 ton v marcu oziroma 345.000 ton v aprilu na 325.000 ton v maju, pri čemer to nazadovanje ni močnejše, kakor je bilo lani v istih mesecih. Tako so slovenski premogovniki dali v prvih petih mesecih tega leta za 18% več premoga kakor lani, kar je pripisati predvsem večji proizvodnji velenjskega premogovnika S.

DNEVNIK

ALEKSANDER RANKOVIC JE VCERAJ SPREJEL SOVJETSKO DELEGACIJO Komiteja vojnih veteranov, ki jo vodi podpredsednik komiteja in podpredsednik Vrhovnega sovjeta ukrajinske SSR Sidor Kovpak. S člani delegacije se je delj časa pristrčno in prijateljsko razgovarjal. Po sprejemu so odšli sovjetski gostje na Avalo, kjer so položili venec na grob Neznaneга junaka.

IZ ITALIJE SE JE VRNIL 20 NAŠIH KMETIJSKIH STROKOVNJAKOV za žita, ki so se med svojim 15-dnevним obiskom seznanili s pridelovanjem pšenice v najbolj znanih ravninskih delovih, pa tudi hribovitih področjih. Namen obiska je bil, da bi se predvsem seznanili z načinom pridelovanja pšenice, ki ga bomo uporabili tudi pri nas na okrog 30.000 ha, kjer bomo jeseni posejali pšenico najboljše italijanske vrste.

DELEGACIJA GENERALNE KONFEDERACIJE DELA ITALIJE, ki je kot gost pristojevala kongresu delavskih svetov Jugoslavije, je včeraj z letalom odpotovala iz Beograda v Rim. Hkrati je odpotoval tudi predstavnik izraelske Splošne zveze dela N. Galat, ki je prav tako prisostvoval kongresu.

POLJSKI ZADRUGNIKI, ki jih vodi direktor Urada za organizacijo Centralne zveze poljskih kmetijskih združenj Jan Inglot, so bili včeraj na obisku v Zvezni trgovinski zbornici Jugoslavije. Seznanili so se s sistemom in problemi trgovine v Jugoslaviji. Obiskali so tudi glavno združenje zvezo Jugoslavije.

NA POSVETOVANJU O GOSPODARSKI PROPAGANDI, ki je bilo v Splitu, so v razpravi o vselejnih in komercialnih razstavah poudarili, da je ta vrsta gospodarske dejavnosti dosegla pri nas v zadnjih letih precejšen uspeh in da so naša razstavišča tako doma kot v tujini iz leta v leto boljša. Lani so naša gospodarska podjetja razstavljala doma na okrog 80.000 kv. m razstavnega prostora, v tujini pa na 13 mednarodnih vselejnih in razstavah, in sicer na okrog 7000 kv. m razstavnega prostora. Strokovnjaki za gospodarsko propagando menijo, da bi morali posvetiti več pozornosti arhitektskim in likovnim rešitvam naših razstav.

»GALEB« SE JE VRNIL S SOLSKEGA KRIZARJENJA po vzhodnem Sredozemlju. Skupina slušateljev in gojenec vojaško pomorskih šol in akademij Jugoslovanske vojne mornarice je skoraj mesec dni potovala z »Galebom«, ki je v tem času pristal v lukah Aleksandrije, Bejruta, Latakije in Pireja. Oficirjem Jugoslovanske vojne mornarice so priredili v teh lukah pristrčne sprejeme in jim omogočili, da so si ogledali razne objekte in znamenitosti.

V SKOPLJE JE VCERAJ PRISPELA STUDIJSKA SKUPINA FRANCOSKE KP, ki jo vodi član CK KPF Raoul Casals. V CK Zveze komunistov Makedonije so se razgovarjali z vodilnimi partijskimi in državnimi funkcionarji Makedonije, ki so jih seznanili z vprašanji kmetijstva in gospodarskega razvoja te republike. Med obiskom v Makedoniji, ki bo trajal tri dni, se bodo francoski komunisti ustavili še v Titovem Velesu, Kavadarcih, Strumici, Dojranu, Stipu in si ogledali nekatera kmetijska posestva.

UMRL JE KNJIZEVNIK DRAGO GERVAIS, upravnik resnega gledališča »Ivan Zajec«, in sicer za poškodbami, ki jih je dobil včeraj, ko je nesrečno padel v Sežani. Kljub takojšnji zdravniški pomoči, ki so mu jo nudili v ljubljanski bolnišnici, kamor so ga prepeljali iz Sežane, mu niso mogli rešiti življenja. Drago Gervais, rojen 1904 v Opatiji, je po aneksiji Istre 1918 emigriral v Jugoslavijo. Po poklicu je bil pravnik, ukvarjal se je z advokatom in književnostjo. Po osvoboditvi je napisal več pesmi in povesti o NOB v Istri, znan pa je tudi po svojih komedijah, ki so jih uprizorili v mnogih jugoslovanskih gledališčih.

PREDSEDNIK ATOMSKE KOMISIJE POLJSKE Wilhelm Bilig je prisel včeraj v Beograd na zasebni obisk. Kot gost sekretarja za informacije Zveznega izvršnega sveta Jovana Marinovića se bo mudil pri nas več dni.

ZBOR PROIZVAJALCEV IN KOMUNA

V praksi dela naših samoupravnih organov in v procesu krepitve komunalnega sistema se že kažejo jasnejši obrisi medsebojnega razmerja delavskih svetov in občinskih ljudskih odborov. Zbori proizvajalcev bodo po novem zakonu pomenili kot asociacija neposrednih proizvajalcev enega najvidnejših elementov pri reševanju vsakdanjih vprašanj v komuni (stanovanjskih, komunalnih in prosodnih vprašanj).

Zbori proizvajalcev pri občinah so oblika upravljanja, ki na določen način dopolnjuje že sprejeto tezo o stanovanjskih skupnostih, kjer proizvajalci nastopajo kot prebivalci, v zborih proizvajalcev pa kot predstavniki delavskih svetov, gospodarskih enot in gospodarskih organizacij, to je kot proizvajalci.

V praksi delavskega samoupravljanja smo dosegli o povezanosti delavskih svetov s komunami in v sodelovanju pri reševanju posameznih vprašanj tu pa tam že lepe uspehe. Vendar je bilo doslej vse to izraženo nekam preveč medlo. Tudi zahteve po zborih proizvajalcev pri občinah so bile premalo odločne, ker se potrebe po zborih proizvajalcev pri občinskih ljudskih odborih niso pokazale o taki meri, da bi že stanje o posameznih občinah resno in ostro terjalo tako obliko sodelovanja proizvajalcev o reševanju vprašanj komunalne skupnosti.

Ponekod celo menijo, da je občina za posamezna podjetja le nepotreben prisesek, ki je nekako odvisen od milosti podjetja. Takih primerov je sicer vedno manj, žal pa jih je še nekaj. Zlasti težavno prodira miselnost o sodelovanju proizvajalcev pri reševanju skupnih vprašanj posameznih komunalnih skupnosti o tistih podjetjih in tovarnah ter rudnikih, kjer je bilo že od nekdaj poslovanje podjetja in občine strogo ločeno.

Razumljivo je, da se na primer idrijski rudarji, ki so že od davno imeli svoje ustanove, ločene od občinskih, ne morejo dovolj hitro zviševati o dejstvo, da so občinske ustanove prav tako njihove kakor občinske.

Prav kongres delavskih svetov je pokazal, da so drugod po državi dosegli o sodelovanju proizvajalcev o komunalni skupnosti mnogo pomembnejše uspehe kakor v Sloveniji. Prav zato bi morali pri nas že v pripravi na volitve zborov proizvajalcev pri občinah začeti odpravljati škodljive lokalistične težnje posameznih proizvajalcev, ki vidijo le svojo tovarno, ki so nekaka občina o občini, republika zase v komunalni skupnosti. Preprosto rečeno: proizvajalci bodo morali razumeti, da komunalni sistem lahko uveljavimo le, če bo vsak proizvajalec videl pred seboj interese skupnosti in o teh skupnih interesih tudi zasledoval svoje.

Lahko trdimo še, da bodo zbori proizvajalcev, katerih člani bodo volili delavski sveti posredno, pomenili o nekem smislu veliko pomoč posameznim manjšim delavskim svetom o občinah, zlasti o tistih manjših kolektivih, kjer doslej zaradi subjektivnih in objektivnih vzrokov delavsko samoupravljanje ni prišlo povsem do izraza. Komunalna skupnost bo zainteresirana, da bodo vsa podjetja v njenem okolju dobro delala in napredovala. Zato bo moč prav o oblastvenem organu, ki ga bodo tvorili neposredni proizvajalci, marsikatero zadevo mnogo uspešneje rešiti, kakor doslej.

S tem o zvezi se postavlja tudi vprašanje izobraževanja članov delavskih svetov in sploh vprašanje strokovnega šolstva. V tesnem sodelovanju o komunalnih skupnostih bodo proizvajalci prav ta vprašanja najlažje reševali. St.

Že drugič poziv

francoskih strokovnjakov za opustitev atomskih poskusov

Pariz, 1. jul. (Tanjug). Skupina nad 230.000 francoskih atomistov, profesorjev jedrske fizike in sodelavcev Inštituta za jedrske vede, je danes zahtevala takojšnjo opustitev poskusov z atomskimi bombami. »Ko se v celoti pridružujemo dosedanjim pozivom proti atomskim poskusom na svetu, zahtevamo, da je treba nemudoma opustiti človeštvu skrajno nevarne eksplozije atomskih bomb. Opustitev teh poskusov bi bila lahko prva etapa na poti do razorožitve in odstra-

nitve nevarnosti atomske vojne z vsemi njenimi pogubnimi posledicami za človeštvo,« poudarjajo francoski atomisti.

To je v zadnjih 14 dneh drugi poziv francoskih atomskih strokovnjakov, naj bi opustili atomske poskuse. Več kot 1200 znanstvenikov in sodelavcev največjega francoskega centra za jedrske vede in energijo v Saclayu je namreč predložilo vladi poziv za zahtevo, naj ukrene potrebno, da bi dosegli prepoved poskusov z jedrskim orožjem.

Proti nemškemu militarizmu in revanšizmu

Praga, 1. jul. (Radio Praga). Tu so danes podpisali skupno deklaracijo o razgovorih med delegacijama KP Belgije in KP ČSR, ki poudarja, da bi bilo treba nujno začeti skupne »akcije obeh komunističnih partij v boju proti nemškemu militarizmu in revanšizmu ter za evropsko kolektivno varnost«. Obe delegaciji sta proučili tudi metode nadaljnjega medsebojnega sodelovanja in izrazili v tej zvezi prepričanje, da bodo sadovi razgovorov v Pragi prispevali h krepitvi mednarodne komunističnega gibanja ter zmagi miru in socializma.

INTERVJU HRUŠČEVA Z JAPONSKIM ČASNIKARJEM

Začarani besedni krog

»Pripravljeni smo sestati se z vsakomur in kjerkoli s pogojem, da bi ta sestanek pripomogel k ureditvi problemov, ki vznemirjajo svet«

Moskva, 1. jul. (TASS). — Prvi sekretar CK KP SZ Hruščev je v intervjuju z glavnim urednikom japonskega časnika »Asahi Šimbun« Hirukom odgovoril na več vprašanj.

Prvo se je nanašalo na možnost sestanka poglavarjev velesil. Hruščev je opozoril na želje narodov po miru in poudaril, da je prav, da se oglašajo čedalje več borci za mir. Mi smo pripravljene, je rekel, opustiti poskuse z atomskimi in vodivimi orožjem, nihče pa nas pri tem ne podpira. ZDA in Velika Britanija postavljajo pogoj za pogojem s pridržki.

O morebitnem sestanku poglavarjev velesil je Hruščev rekel: »Mi smo pripravljene sestati se z vsakomur in kjerkoli s pogojem, da bi ta sestanek pripomogel k ureditvi problemov, ki vznemirjajo svet.«

V nadaljevanju pogovora je urednik japonskega časnika izrazil prepričanje, da bi utegnili imeti izjava sovjetske vlade, da je pripravljena za nekaj časa enostransko opustiti poskuse z atomskimi orožjem, velik in pozitiven vpliv. Hruščev se s tem mnenjem ni strinjal, marveč je

rekel, da bi se lahko zgodilo, da druge države ne bi sledile sovjetskemu zgledu, marveč da bi poskuse nadaljevale. Tako bi Sov-

Nikita Hruščev

vjetska zveza zaostala, ostali pa bi skušali napredovati.

Na pripombo japonskega novinarja, da se je Japonska obrnila na tri velesile s pozivom, naj opuste atomske poskuse, pa ni dobila od nobene zaželenega odgovora, je Hruščev rekel, da je Sovjetska zveza odgovorila na japonski poziv in predlagala, da bi poskuse takoj opustili in da se je zmerom zavzema za to. Potem je pripomnil, da je Sovjetska zveza lani enostransko znižala število svojih čet za 1,8 milijona, da za zahodne države niso sledile njenemu zgledu.

Hruščev je nato govoril o stikih med SZ in Japonsko in rekel, da bi Sovjetska zveza želela imeti za sosedo prijateljsko Japonsko in da bi bila to sreča za obe državi. Izrazil je prepričanje, da Japonska ne bo dolgo trpela odvisnosti od ZDA in da bo kmalu dobila suverenost. Ko ga je japonski novinar vprašal, kako je z otokoma Habomajem in Sikotanom, je Hruščev odgovoril, da bo SZ izročila ta dva otoka Japonski, če bo sklenjena mirovna pogodba z njo. Če pa bi Američani vrnil Japonski Okinavo, je pripomnil, bi jaz predlagal sovjetski vladi, naj vrne Japonski Habomaj in Sikotan pred sklenitvijo mirovne pogodbe.

V odgovoru na vprašanje o dogodkih na Madžarskem je Hruščev rekel, da je ljudskodemokratski sistem čvrst in da se takšni dogodki ne bodo nikoli ponovili. Do kaj takega po njegovem mnenju v drugih socialističnih deželah ne bo prišlo, ker so madžarski dogodki koristni nauk za vse. Glavno je prisluhnuti glasu ljudstva in ogibati se napakam, ki bi pretrgale medsebojne stike med voditelji in ljudstvom.

Na koncu je Hruščev omenil, da je ZSSR predlagala zahodnim državam, naj umaknejo svoje čete iz Zahodne Nemčije in drugih evropskih dežel ter odstranijo svoja vojaška oporišča. ZSSR pa bi umaknila svoje čete iz Nemčije, Rumunije, Poljske in Madžarske. Tega predloga pa zahodne države niso sprejele.

PO KONGRESU FRANCOŠKE SOCIALISTIČNE STRANKE

Iskanje nujnega izhoda

iz alžirskega vprašanja, na katero zdaj zadeva Francija in njeno socialistično gibanje

Toulouse, 1. julija. (Tanjug). Devetindesetletni kongres francoskih socialistov je bil sinoči zaključen s ponovno izvolitvijo bivšega ministrskega predsednika Guya Molleta za generalnega sekretarja stranke in z izglasovanjem dveh različnih resolucij o problemu Alžira. Takšen zaključek kongresa je posledica neuspeha strankinega vodstva, da bi s kompromisom s skupino bivšega ministra Defferrea izoliralo manjšino pariških nezadovoljnih, ki zahtevajo priznanje pravice alžirskega naroda do neodvisnosti. Opozicijske skupine, ki so imele na prejšnjem kongresu samo desetino mandatov, so jih dobile tokrat tretjino.

V večinski resoluciji izraža strankinemu vodstvu dokončni kongres polno zaupanje strankinemu vodstvu in mu naroča, naj nadaljuje dosedanje politiko pacifikacije, da bi Francija ohranila oblast v Alžiru. Ta resolucija odločno odklanja sleherni možnost, da bi priznali Alžiru neodvisnost, pač pa naroča predstavnikom stranke v vladi, naj izkoristijo morebitne možnosti, da bi dosegli te cilje tudi s pogajanjem. Večinska resolucija je bila sprejeta z 2547 glasovi. Druga resolucija, ki se zavzema za takojšnjo pogajanja za prenehanje sovražnosti v Alžiru, je dobila 769 glasov, tretja, ki poudarja, da je priznanje pravic do neodvisnosti edina pot za prenehanje vojne v Afriki, pa 498. Delegati s 45 mandati so se glasovanja vzdržali.

Na koncu kongresa so se delegati sporazumeli, da prepuste

v obsodbi dosedanje politike strankinega vodstva, predvsem politike stranke in Alžiru. Takšna sprememba bi utegnila tudi v prihodnje vplivati na stranko samo in na francosko javno mnenje in prizadevanju in iskanju novih oblik, da bi končali triletno vojno v Alžiru.

Pomemben dogodek na kongresu je bila odločitev Defferrove skupine, da odkloni sleherni kompromis s strankino večino in vztraja na spremembi metod v alžirski politiki. Spričo te odločitve je zmagoval na kongresu splošno razpoloženje v korist pogajanj z uporniki, kar je naposled napolnilo vodstvo stranke, da je v posameznih delih ublažilo svoj osnutek resolucije, da bi bila bolj sprejemljiva za večino delegatov. Značilno je tudi, da je na kongresu majhne skupine »pariških upornikov« privratal pred največjim strankinim forumom zagovarjala koncepte o potrebi po priznanju pravic alžirskemu narodu do neodvisnosti in do narodne države.

Dosedanje strankino vodstvo pa je vzlic naraščanju opozicije odbržalo popolno kontrolo tako nad strankinim aparatom kakor tudi nad vso stranko. Hkrati je zaostroilo koncepte o »obrambi francoskega bivanja v Alžiru«. Desno krilo strankinega vodstva je opravilo takšne odklone od socialističnih načel s »praktičnimi potrebami Francije«. Vodilni predstavniki stranke so si prizadevali, da bi za ohranitev kolonialnih pozicij v Afriki našli tudi nekakšna ideološka pojasnila. Zanikanje socialističnega načela o pravici slehernega naroda do samoodločbe in neodvisnosti, ki ga je večer izrekel generalni sekretar stranke Guy Mollet v imenu načela o gibanju družbe, k enotnejšim oblikam odstranjevanja narodnih pregrad, bržčas ne bo olajšalo teoretičnih pojasnil o razcepjenih vrstah francoskih socialistov.

Takšni sklepi kongresa so posledica dejstva, da je alžirska debata prevladovala na kongresu francoskih socialistov, dostikrat v škodo razprav o ostalih važnih gospodarskih, socialnih in političnih problemih. To protislovje samo potrjuje potrebo po iskanju nujnega izhoda iz tega važnega in perečega vprašanja, na katero zadeva zdaj Francija in njeno socialistično gibanje.

Desetine mrtvih

v spopadih alžirskih upornikov s francosko vojsko

Pariz, 1. jul. (Tanjug) Po vsem Alžiru se nadaljujejo srđiti boji. Kakor poročajo, je prišlo do novih uporniških napadov na francoske vojaške kolone. Ubityh je bilo 32 francoskih vojakov in oficirjev, sedem vojakov pa so uporniki ujeli. Poročilo francoskega poveljstva pravi, da so imeli uporniki 45 mrtvih.

Minulo noč so uporniške udarne skupine vdrle v mesto Bon na

obali Sredozemlja, kjer so se vneli poulični boji. Francoske sile so krenile v protinapad, nakar so se uporniki umaknili iz mesta. V podobnih napadih Alžircem po drugih mestih je bilo ranjenih 20 Francozov.

Francoska policija je aretirala skupino alžirskih novinarjev radijske postaje v Alžiru. V deželi zdaj ne izhaja noben časnik v arabščini. Pred nekaj dnevi je policija aretirala tudi skupino tehnikov te radijske postaje z obdobjem, da so dobavljali upornikom radijski material in šolali radiotelegrafiste za postaje v uporniških taboriščih.

Spopadi z orožništvom v Saint Nazairu

Pariz, 1. jul. (Tanjug) Francosko orožništvo in policija sta zasedla vojaško tovarno kemičnih izdelkov v Saint Nazairu na Atlantiku, kjer so delavci — kar so objavili šele danes — začeli pred osmimi dnevi splošno stavko z zahtevo po višjih medzad. Med stavko je prišlo do ostrih spopadov. Ministrstvo za vojsko je zato odredilo, naj orožništvo zasede tovarno in prevzame proizvodnjo v svoje roke. Kemična tovarna v Saint Nazairu proizvaja tetraetil za potrebe francoske vojske.

Doplačila za tujo valuto na Češkoslovaškem

Praga, 1. jul. (Tanjug). Češkoslovaška državna banka je danes uveljavila odlok o doplačilih za nekatere vrste neblagovnih poslov iz 28 dežel. Za vplačila iz teh dežel, ki se nanašajo na razne honorarje in pomoč kakor tudi vplačila za bivanje v deželi, med drugim tudi turistov, bodo izplačevali približno dvojni znesek v domači valuti.

Med deželami, ki pridejo pri tem v poštev, je tudi Jugoslavija.

Z VSEH STRANI SVETA

BELGIJA
POMORSKI MANEVRI NATO
Bruselj, 1. julija (Reuter). Tu so danes objavili, da bo v manevrih Atlantiske zveze na Severnem morju sodelovalo pomorsko letalstvo in več kot 70 ladij, v glavnem minolovcev iz Francije, Velike Britanije, Nizozemske, Belgije, Zahodne Nemčije in Portugalske. Manevri bodo od 2. do 11. julija.

ZAHODNA NEMČIJA
ZDRUŽITEV KLERIKALNIH STRANK
Saarbrücken, 1. jul. (Reuter). — Narodno-kršćanska stranka Posarja je večerj na svojem kongresu v Saarbrücken sklenila, da se bo združila s Socialno-krščćansko unijo Bavariske. Pričakujejo, da bo ta unija, ki je dejansko veļa Adenauerjeve Demokratske stranke, ta teden na svojem kongresu v Nürnbergu odobrila omejen sklep posarske stranke.

ČEŠKOSLOVAŠKA
HRUŠČEV PRIDE 10. JULIJA
Praga, 1. jul. (Reuter). Uradno so objavili, da je bil obisk prvega sekretarja CK KP SZ Nikite Hruščeva na Češkoslovaškem odločen do 10. julija. Hruščev naj bi obiskal ČSR te dni.

ROMUNIJA
DVOJNI TEČAJ ZA TUJE VALUTE
Bukarest, 1. jul. (AP). Romunska Narodna banka bo od sedaj vsaj tujim obiskovalcem menjala valuto po tečaju, ki je za 100 % višji od dosedanjega. Pravico do menjave denarja po višjem tečaju bodo imeli tuj turisti, razne delegacije in misije kakor tudi predstavniki, ki se muče v Romuniji. Z novimi ukrepi nameravajo pospešiti turizem in povečati pritekajočih tujih deviz v deželo.

GRČIJA
VOJNE LADJE IZ ZDA
Atene, 1. jul. (AA). Ameriški admiral Burke, ki se je mudil tri dni v Atenah, je izjavil, da bodo ZDA letos dobavile Grčiji dve podmornici, dva rušilca in več manjših vojnih ladij.

MAROKO
VELIK POŽAR
Rabat, 1. jul. (AFP). V južnem predmestju marokškega glavnega mesta Rabata je sinoči izbruhnil velik požar, ki je upepeli kakih 600 barak. Brez strene je ostalo več kot 3500 prebivalcev. Stitje ljudje so bili hudo ranjeni. Reševalcem se je šele po več urah napornega dela posrečilo omejiti ogenj.

INDIJA
STROJI IZ TUJINE
New Delhi, 1. julija (ITS). Uradni indijski predstavniki je izjavili, da se Indija pogaja s SZ, Vzhodno Nemčijo in ČSR o nabavi strojev proti pozneli šemu plačilu. Vlada je doslej dovolila za privatni sektor uvoz kapitalnih dobrin v vrednosti 200 milijonov rupij.

EGIPT
NAFTOVOD OD SUEZA DO PORT SAIDA
Kairo, 1. jul. (AFP). Predsednik egiptovskega komiteja za ekonomsko organizacijo in bivši član Revolucionarnega sveta Hasan Ibrahim je izrazil upanje, da bodo naftovod od Suez do Port Saída začeli graditi konec tega leta. Dejal je, da pripelje egiptovska vlada veliki pomen temu načrtu in vahi vsa podjetja za transport in proizvodnjo nafte v tujini, naj sodelujejo pri uresničevanju načrta.

KITAJSKA
NAD 4 MILIJONE PREBIVALCEV V PEKINGU
Peking, 1. jul. (AFP). Kakor je objavil pekingski radio, ima Peking zdaj okrog 4.140.000 prebivalcev. Ob osvojitvi 1.1949 je imel 2.030.000 prebivalcev.

NEPAL
LAKOTA
Katmandu, 1. jul. (AFP). Nepalska vlada je skrčala kupiti od Indije in Burme okrog 15.000 ton riža, da bi ublažila pomanjkanje hrane. Uradno so zanikali vesti, da je bilo v deželi zaradi lakote nekaj smrtnih primerov.

KUBA
PREVOČA KRI
Santiago (Kuba), 1. julija (AP). — Tu so večerj nastali neredi med govornikom vlada predstavnikom, ki je pozival opozicijo, naj ne uporablja sile, marveč sredstva političnega boja. Prišlo je do streljanja, pri čemer je bilo ubityh pet ljudi, med njimi dva vladna vojaka, en vojak pa je bil ranjen.

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)
Moskva, junija. — »Trudu«, »Pravdi«, »Sovjetski trgovini« in drugih časnikih je izšlo nekaj člankov, spričo katerih si bosta morala ministar za trgovino v Uzbekistanu Habib Arapovič Magrupov in ministar za kmetištvo v Moldaviji Fjodor Stepanovič Kovalj — pa tudi njima podobni — vsakekoro malo popraskati za ušesi in se zamisliti nad nekaterimi »podrobnostmi« iz njune prakse.

»Po zgledu podoficirja Prišibejeva«
Redni plenum republiškega komiteja sindikatov gostinstva in splošne prehrane v Uzbekistanu bi moral biti februarja, so ga pa na prošnjo ministrstva za trgovino preložili na april, ker v ministrstvu še niso pripravili referata.

Naposled so plenum vendarle sklicali. Na dnevnem redu je bilo vprašanje, kako je z začetno delo in tehnično varnostjo. Tu je veliko pomanjkljivosti, ki pa jih ministrstvo ni odpravljalo.

Referentka, namestnica ministra. Tahirova se je omejila samo na navajanje pomanjkljivosti, o katerih so sindikalne organizacije že bile pisale ministrstvu. Ničesar pa ni govorila o tem, kaj so storili in kaj namerava ministrstvo ukreniti.

Voditelj ministrstva ne preverja, ali njihove uredbe in odloke v redu izpolnjujejo, in tako se je nevedgovornost še bolj razpasla: niti ena odredba ministrstva, ki se je nanašala na začetno delo in tehnično varnost, ni bila uveljavljena. Voditelj trgovinskih organizacij pa so začeli samovoljno ukiniti dneve počitka in niso hoteli izplačevati nagrad za čezurno delo. »Prodajalci, kuharji in skladiščniki,« piše »Trud«, »so morali čisto delati po cele mesece, ne da bi imeli en sam dan počitka. V trgovinah Samarjanc se je obrnil na Svet ministrov republik, kolektiv njegovega skladišča v šestih letih, ko je delal tu, trikrat nagradjen za uspehe v tekmovanju.

Za Garegina Solomonoviča so se začeli klavirni dnevi trnovi poti, potikanja po sobah ministrstev — brez slehernega uspeha. Njegova zadeva je postajala čedalje bolj zamotana. Kamor koli imel zdaj sedem namestnikov, uradnih, in še štiri, neuradne. Zanimivo je, kaj dela vsak izmed njih.

Fjodor Grigorjevič Ilinski, namestnik ministra, odgovoren za lov, nima kajsi dela. Izdaja dovoljenja za odstrel divjadi in pozdravlja mol-davske lovce ob začetku sezone.

Aleksija Petroviča Sevčenko, načelnika uprave za kadre, smatrajo za namestnika ministra. Le kdo si drzne pritoževati se čezen?

V zobe javne kritike

Zadeva tovariša Magrupava — Enajst »namestnikov« ministra Kovalja

je obdožil formalizma, kritike pa, da neupravičeno klevetajo gospodarske voditelje, čeprav so kritiki prišli na dan s konkretnimi imeni in dejstvi.

Skrajna, minister je napravil zelo slab vtis, pa je sklenil, da bo stvar zagladil. Drugačeta je poklical na razgovor v ministrstvo člane republiškega komiteja. Ko pa je vstopil v kabinet tudi predsednik komiteja Ahmedov, je minister dejal:

»Vas — nisem povabil...«

»To pomeni, da se nameravate razgovarjati s člani komiteja brez mene?« je vprašal Ahmedov, zmeden zaradi takšnega prekrota. Magrupov je pritrjevalno priklimal.

O tem je pisal »Trud« na prvi strani. Toda o Magrupovu je bila kaj kmalu beseda tudi na straneh časnika »Sovjetska trgovina«.

Naravnost iz srejnje čakalnice pri ministru Magrupovu so privedli ljudskemu sodišču petega okrožja centralnega rajona mesta Taškenta bivšega direktorja mestnega skladišča Garegina Solomonoviča Meliksedžanca. Ministru se je bil prijavil, da bi se pritožili, pa je prišel v črno klop in obtožil so ga »manjših prestopkov« (»melko huliğanstvo«).

To se je zgodilo takole:

Leto dni prej so Meliksedžanca odstavili kot človeka, ki mu ni več zaupati, ker je v skladišču zmanjkalo 6 kg čaja. Kmalu pa so ugotovili, da še malo ni bil kriv on, marveč njegov novi namestnik Latipov. Ne glede na to pa je odlok o njegovi odstavitvi ostal v veljavi, le da z drugo motivacijo — zaradi »slabe kontrole«. Meliksedžanc se je a tem ni mogel spriznati, saj je bil kolektiv njegovega skladišča v šestih letih, ko je delal tu, trikrat nagradjen za uspehe v tekmovanju.

Na koncu so Garegina Solomonoviča določili gradbenemu oddelku ministrstva.

»Kaj pa bom počel tam?« je vprašal Meliksedžanc.

»Vozil opeko,« so mu kratko odgovorili.

Prisotni so videli priti iz ministrstvega kabineta postarnega, razburjenega človeka.

»Strašno! Nerazumljivo!« je vzklilnil in pogledal navzgor. »Ne, jaz tega ne bom pustil kar tako, poiskal si bom pravico...«

Ko je minister Habib Arapovič skozi odprta vrata zaslišal te Meliksedžancove besede, ga je popadel gnev.

»Kako, groziti? Meni? No, čakaj!« je zavpil in že dvignil telefonsko slušalko.

Kmalu je prišel v čakalnico k ministru mladeniški poročnik, ki je sestavljal akt, v katerem je bil Meliksedžanc obtožen »huliğanstva« in so ga kar takoj, hkrati s pritanci, odpeljali na ljudsko sodišče.

Sodišče pa je Meliksedžanca oprostilo. Akt, ki so ga sformirali pod pritiskom Habiba Arapoviča, je sbrali resnice izgubili vso veljavo — priče so potrdile, da je obtoženec popolnoma nedolžen. Sodišče je obvestilo sodno ministrstvo o tem, kako je ravnal Magrupov.

»Da, Habib Arapovič je zlorabil svoj vodilni položaj,« je pisala »Sovjetska trgovina«, »ter se je v obveščanju s svojimi podrejenimi prevel kot podoficir Prišibejev. Pogospodil se je. Kaj takega pa ni dovoljeno nikomur!«

Zadeva Fjodora Stepanoviča Kovalja je bila kmalu za namestnika in, kakor pravijo, je bilo to dovolj. Medtem pa je prišel odlok o skrajšanju uslužbenkega aparata in Kovalj je — resnici na ljubo povedano — odpustil več šoferjev in kurirjev, zato pa je skoraj vsak mesec postavil še kakšnega namestnika ministra. Vsakemu pa je bilo treba opremiti delovno sobo ter mu dočeluti dve stoli.

»Kor note, šema neumna! Ti, kaj pa je z...«

Gravec je iz kombinata šampanjskih vin. — Proizvodno posustovanje znače Gravec navadno z besedami: »Budo!o! Lenuh! Maloprid-než! kar velja za vse prisotne. Potem začne zmerjati posameznike. Gravec zmerja tako virtuozno, da se podrejeni, ki vedo za njegov siromak besednjak, čudijo: »Le od kod je vzel toliko takšnih besedi?« Besednjak je — ni bogatejši od tistega, ki ga je uporabljala Jelocška Šćukina. —

In še več je takih direktorjev.

Vsi ti so dolgo tako delali, kajti za njihove predstojnike je bilo glavno, da podjetje izpolni plan, kolektivni pa niso bili tako borbeni, da bi sami opravili s takšnimi direktorji.

Ti primeri niso prišli na svetlo v »Pravdi«, »Izvestijah«, »Trudu« in drugih časnikih zaradi samih neslavnih junakov, o katerih je beseda. Kajti z njimi osebno ni težko obračunati. Hoteli pa so v tem obsoditi negativni pojav, vzpodbuditi s javno kritiko boj v kolektivnih samih proti primerom takšnega naveda. — Tem je glavni smisel te kritike pred vso javnostjo.

O. Milčević

čprav je uradni namestnik ministra za kadre Mihail Fedotovič Nakoničij.

Stjepan Ivanovič Mokricki vodi sektor gozdnov, pravijo pa, da nima kaj prida dela. So dnevi, ko mu prinesejo kak papir v podpis, pa se ne bi preveč izpral, ima tudi on svojega namestnika — Borisa Nikolajeviča Sadomova.

Minister je človek zlastega srca — pogosto je uslužbenecm zviševal plače. Enajst njegovih namestnikov se je tudi izkazalo, ne sicer v obiskih kolhozov in sovhovov, marveč v fabriciranju aktov: vsak mesec so poslali iz ministrstva v kolhoze in MTS 1800 do 2000 raznih papirjev.

Odkar je bil objavljen ta podlistek v »Pravdi« z dne 2. junija, Fjodor Stepanovič Kovalj najbrj nima več 11 namestnikov.

Kakor Jeločka Šćukina iz »Dvanajst stolov«

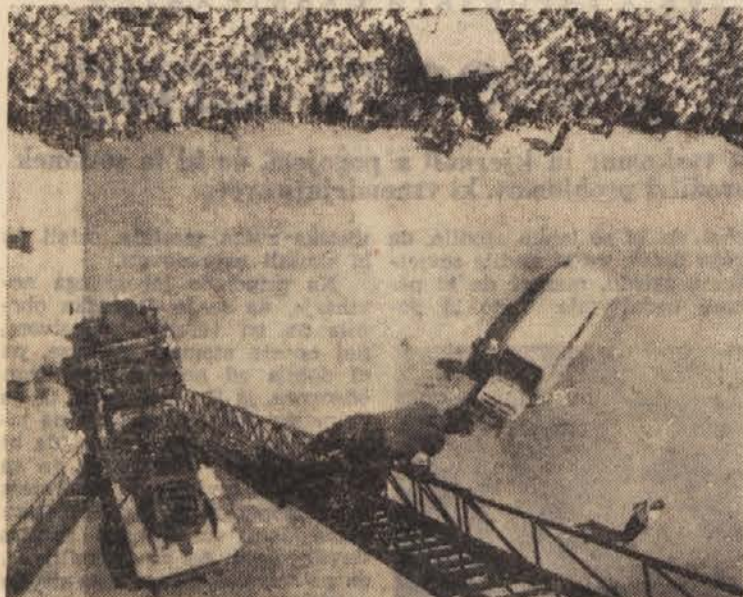
Tudi »Izvestija« v svojem podlistku iz Rostova na Donu opisujejo nekaj direktorjev, ki se surovo in nekulturno vedejo nasproti delavcem in uslužbenecm.

Ivan Fedorovič Kuzmenko je direktor trgovinskega podjetja.

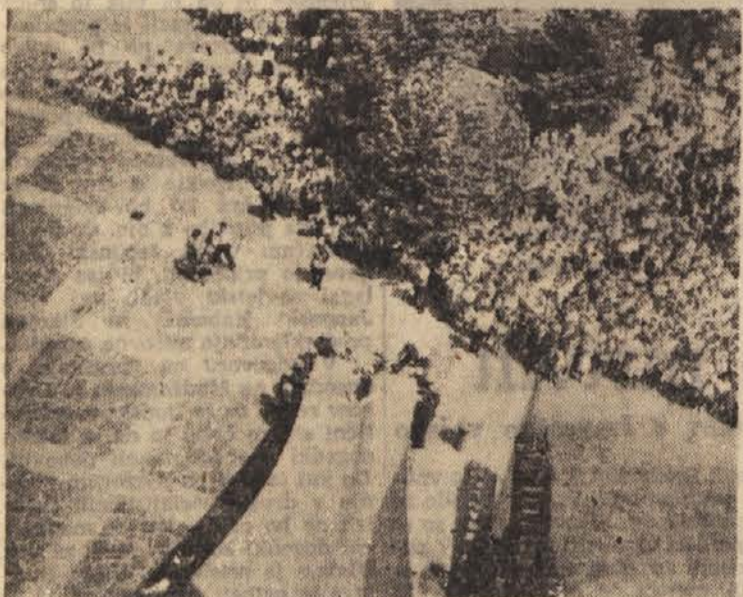
— Kuzmenko je v svojem kabinetu. Skozri vraga pomoli glavo direktor skladišča. Starejši clovec, star komunist.

»Dovolite!«

»Kar noter, šema neumna! Ti, kaj pa je z...«

Počasi, korak za korakom se bližata utrjeni gasilec in poslednji ponosrečenec rešilnemu avtomobilu. Se trenutek in reševanje bo končano.

Gasilci so reševali vse dopoldne. Drsalna vreča se je napela, ponosrečenec se je samo popeljal iz ogrožene stavbe na varna tla. Ljudje so se oddahnili.

V treh letih skoraj 22 milijonov dinarjev za male asanacije

Komisije za male asanacije so opravile v zadnjih dveh letih veliko delo

Med raznimi komisijami, ki delajo v okviru okrajnega in občinskih odborov RK v koprskem okraju, so komisije za male asanacije opravile v zadnjih dveh letih veliko in koristno delo. Zdrava pitna voda, čistost vaških ulic in dvorišč, zidana napajališča, greznice in gnojne jame so predpogoj zdravja ljudi posebno v poletnih mesecih.

Z naraščajočim razvojem turizma je nujno potrebno, da tudi naše podeželske vasi dobijo lepšo in privlačnejšo zunanost. Hkrati pa je tudi skrb družbe usmerjena v to, da ima delovni človek vedno boljše zdravstvene pogoje. Le zdrav človek lahko prispeva z delom pri izboljševanju življenjskih pogojev.

Pri malih asanacijah pomagajo tudi Glavni odbor RKS s finančnimi sredstvi za dobavo cementa, železa, brezplačnimi na-

črti in strokovno kontrolo. Večja finančna sredstva dajejo občinski ljudski odbori in zadrage. Na Koprskem pa je zadnje mesece prišla na pomoč še novoustanovljena Vodna skupnost. V predturistični sezoni je bilo opravljenega ogromno dela pri čiščenju znamenitih dvorišč, ulic, shrab in podstrešij v vseh treh obalnih mestih in tudi po nekaterih vaseh.

Na pobudo okrajnega odbora Rdečega križa je bilo leta 1955 zgrajenih ali asaniiranih 8 vodovodov, 2 rezervoarja, na novo je bilo zgrajenih 32 gnojšč, 25 stranišč, 7 vodnjakov, 2 pralnici, 4 napajališča in še 800 metrov ceste. Več vodnjakov in vodovodov pa je bilo asaniiranih. Leta 1955 so bili zgrajeni ali asaniirani 104 objekti, na 18 pa so dela nadaljevali in so bili dograjeni lani. V zadnjih letih je skupnost prispevala za male asanacije 19.378.542 dinarjev. Prebivalci so s prostovoljnimi delom in prevozni materiali prispevali skupno 24.841.895 dinarjev. Vrednost novozgrajenih in asaniiranih vodnjakov, napajališč, gnojšč, stranišč itd. je skupno 44.220.437 dinarjev.

Tudi lani je bila glavna skrb preskrba vasi in naselij z dobro in zdravo pitno vodo. V občini Sežana, Divača, Piran in Pivka so delali na 28 objektih (vodovodi, kanalizacije, kapnice, zajetja, rezervoarji, napajališča in vodnjaki). Od teh so 11 objektov gradili na novo, 17 pa so jih asaniirali. Na 14 objektih so bila dela tudi dokončana, pri ostalih pa z deli nadaljujejo letos. Skupnost je za te objekte prispevala skupno 2.294.630 dinarjev.

Razen tega so prebivalci male vasice Gorice pri Postojni zgradili vodovod in pri tem prispevali 8850 prostovoljnih ur. Vodovod so zgradili tudi v Vrbi pri Ilirski Bistrici, kjer so prebivalci prispevali 3150 prostovoljnih ur.

Ostaja pa še veliko dela na tem področju. Še vedno so po vaseh in mestih neurejena dvorišča, smetišča, šolska dvorišča, odtočni jarki, vaški potoki itd. Tu bo tudi v bodoče potrebna vsa skrb ne samo RK, marveč vseh množičnih organizacij.

TURISTIČNI PROBLEMI NOTRANJSKE

Kako naj bi uredili Cerknjsko jezero

V Rakovo dolino so zgradili cesto, ki povezuje Cerknjsko dolino s Postojno

O pereh turističnih problemih Notranjske malo pišemo, kajti le-teh je preveč. O njih je razpravljalo tudi Turistično društvo v Cerknici na svojem rednem občnem zboru. Dosedanje delo društva je pokazalo vso nujnost obstoja, pokazali pa so se novi pogledi in vidiki v razvoju turizma. Z nadaljnjim vztrajnim delom bo društvo mnogo pripomoglo, da postane turizem važna gospodarska veja v komunalnem gospodarstvu. Na kratko naj navedemo samo nekaj pridobitev.

Zgrajena je cesta v Rakovo dolino, ki povezuje Cerknjsko dolino skozi lepe gozdne predele s Postojno. Hkrati je usmerjeno vse delo na to, da se uredi Rakova dolina, ki s svojo lepoto privlačuje iz dneva v dan vse večje število izletnikov. Zavarovali bodo jame ob nevarnih prehodih, popravili poti, markacije in drugo.

Glede ureditve Cerknjskega jezera so koristni predlogi, ki služijo vestno proučevanje. V turističnem oziru in za splošni razvoj turizma v Sloveniji bi bilo

jezero bolj zanimivo, če bi bilo polno vode. Ne samo za podobo pokrajine same, ampak tudi možnosti izkoriščanja v turistične namene bi bile mnogo večje. Naj omenimo športni ribolov, kopalnišča, čolnarjenje itd.

Društvo je vložilo mnogo truda, da so obnovili bivše gostišče in zdaj pričakuje od investitorja, da bo našel sredstva za čimprejšnjo usposobitev gostinskega obrata. Gostinstvo gotovo ne dela časti razvoju turizma, zato so predlagali, naj bi ustanovili pri komuni svet za gostinstvo in turizem. Njegova naloga naj bi bila temeljita reorganizacija gostinstva.

Predmet stalnega razpravljanja je cesta Rakek—Prezd. Če upoštevamo velik promet, ki je bil doslej po tej cesti, bi morala biti že večkrat asfaltirana, ostalo pa je pri obljubi. Ob deževnem vremenu je kotanjasta, ob suhem pa valovi prahu zasenčijo dolino. Podobno je z mostom v Cerknici, ki ga sicer popravljajo, vendar pa je že odslužil.

Ptuj je dobil lutkovno gledališče

V začetku letošnjega leta je DPD Svoboda v Ptuj ustanovilo lutkovno gledališče, ki je v kratkem razdobju svojega delovanja z majhnimi sredstvi doseglo prav lepe uspehe, saj si je 4092 otrok ogledalo 26 lutkovnih predstav. O načrtih tega gledališča nam je tovariš Jože Milkovič, vodja, igralec in organizator lutkovnega odra, med drugim tole povedal:

»Letošnjo sezono smo predvajali vse lutkovne igrice z ročnimi lutkami, ki so primernejše za gostovanje, pa tudi cenejše. Glavne zanje je izdelovala Vajenska šola za lesno stroko v Ptuj, vse ostalo pa smo napravili lutkarji sa-

mi. Lutkovni oder je bil doslej le začasno ureden, v počitnicah pa ga nameravamo temeljito popraviti. Začetni nameravamo tudi z marionetami, vendar bomo gostovali za sedaj le z ročnimi lutkami.

Doslej smo uprizorili »Rdečo kapico«, »Debelo repo« in program za novoletno jelko. Za je izbor lutkovnih iger sila majhen. Na koncu je tovariš Milkovič povedal, da so ptujski lutkarji večkrat v škripcih za denar, vendar je Svet za prosveto in kulturo ptujskega ObLO pred kratkim odobril gledališčno podporo, ki jo bodo vsekakor koristno uporabili.

VEDNO PRIPRAVLJENI

V nedeljo so gasilci v Ljubljani pokazali, da znajo kljubovati rdečemu petelinu z najodobnejšimi tehničnimi pripomočki. V središču Ljubljane se je v nedeljo dopoldne zbrala množica ljudi. V novi zgradbi Zadruga zveze ob Titovi cesti je eksplodiral plin v zaprtem prostoru, težko poškodoval stanovalce in zasul vhod v stanovanje. Prihitali so gasilci, in se povzpeli

v peto nadstropje, pogasili požar in nudili prvo pomoč ponosrečencem. Nekoliko pozneje je bilo še več nesreč v Dukičevem stanovanjskem bloku, na prostoru za Figovcem pa se je vnel avtomobilski motor transformator in velik rezervoar z vnetljivo tekočino. Na Gosposvetski cesti je na zgradbah med Figovcem in Semernarju nenadoma izbruhnil požar, ki je ogrožal središče mesta.

Kakšna paša za radovedneže! Seveda je bila vse to le vaja gasilcev, ki so v okviru Prvega slovenskega festivala telesne kulture prikazali množični način in pomen svojega dela.

Vaje so bile izredno zanimive in hkrati velika preizkušnja sposobnosti naših gasilcev, držnih akrobatov, ki so v zraku izvajali pravcete akrobacije. Težko je oceniti, katera vaja je terjala več sposobnosti, drznosti in telesne vzdržljivosti. Razen ljubljanske poklicne gasilske čete so sodelovali še člani prostovoljnih gasilskih društev iz Ljubljane, sanitarne ekipe iz Kartonažne tovarne in Litostroja ter ljubljanski reševalci. Uspele vaje so pokazale, da so naši gasilci vedno pripravljivi in da ne zaostajajo za časom, saj so pokazali nekaj sodobnih gasilskih akcij z najodobnejšimi tehničnimi pripomočki, med katerimi je vzbujalo največ pozornosti gašenje velikega rezervoarja z lahko vnetljivo tekočino. Gasilci so ga z vodno megljo z načinom, ki ga uporabljajo v tehnično visoko razvitih državah.

IZ PROBLEMATIKE UČITELJSTVA V POMURJU

Vsako leto dve leti mlajši

Povprečna starost učiteljev v Pomurju se vsako leto znižuje za dve leti. Na osnovnih šolah je bila ob zaključku šolskega leta 25 let, kar je zelo nizka. To se čuti pri strokovnosti, saj je razmerje med tistimi, ki imajo vso potrebno kvalifikacijo, in ostalimi, ki bi jih lahko imenovali novince ali pripravnike, 1:4. Na gimnazijah je takšno razmerje nekoliko boljše, a še vedno 1:2. Vzlic temu, da dobijo vsako leto precej mladega kadra, manjka na šolah še mnogo učiteljev in profesorjev.

med kmečkimi fanti in dekletih je tudi mnogo takih, ki so navdušeni za učiteljski poklic, a jih starši sami ne morejo šolati. Zatika pa se pri štipendijah. Podeželske občine, ki živijo v glavnem od kmetijstva, res nimajo mnogo sredstev. Vendar ne smejo pozabljati, da je njihov napredek močno odvisen tudi od učiteljskega kadra — in to tem bolj, čim manj imajo izobražencev v drugih strokah.

Vzrok, da povprečna starost učiteljev tako močno pada, je v tem, da starejši učitelji odhajajo iz Pomurja. Po predpisih to pravico imajo, zato jih s silo ni moč zadržati. Drugih vezi pa navadno ni. Kraj sam ni tako privlačen, da bi se zanj ogreli ljudje, ki so bili rojeni drugod, ker nima večjih mest z gledališči in drugim kulturnim življenjem. Saj ga še celo nekateri domačini radi zapuščajo.

Pomagali si bodo lahko samo tako, da bodo pošiljali v učiteljska čimveč mladih domaćinov, mnogo več kot v preteklosti. Leti se bodo vrnili na domače šole in večina jih bo gotovo tudi ostala v Pomurju. Drugače ne bo moč dobiti ustreznega učiteljskega in proforskega kadra.

Nujnost štipendiranja učiteljskihnikov so spoznali že mnogi in

Prezerala si je žile na vratu in izkravavela

Maribor, 1. julija. — Brkone si je zaradi živčnega obolenosti 50-letna Ana Nožarjeva v kuhinji lastnega stanovanja na Cesti zmage 101 v Mariboru prezerala žile na vratu in kmalu nato izkravavela. Vj. K.

Tragična smrt rudarja iz Rajbla

Nova Gorica, 1. julija. — Popoldne približno ob 15. uri so blizu mehantične delavnice v Kobaridu našli truplo 55-letnega Giovannija Krajnika, rudarja iz Rajbla pri Trbišku. Včeraj je prišel na izlet v Jugoslavijo, se opil ter pozno ponoči padel z motorja. Sodijo, da je pri padcu dobil pretres možganov. Smrt je po mnenju zdravnikov verjetno nastopila zaradi možganske kapi, ki jo je povzročila velika vročina. Pokojni Krajnik je namreč ves dan ležal na soncu. Podrobnosti o vzrokih tragične smrti še niso znane. M. D.

Dišeče KOPICE

Gričarjevi in Komarjevi živijo v gorici stran od vasi. Nekeč so si bili dobri sosedje, toda odkar so začeli Gričarjeve kokoši uhajati na Komarjevo poljo, sta se začeli sosedji med sabo griziti. Nekega večera se najlepša jarka ni vrnila v kurnik Gričarjeve gospodinje. Odtlej sta se gospodarja na da-leč ognila drug drugega, če bi se imela srečati.

Pred dnevi pa so Komarjevi sušili seno na rebri. Kake tri voze sena. Nad hribom so začeli rasti oblaki in vse je kazalo, da se bo vilo.

»Najbrž bo lilo,« je zaklical Gričar ženi in se pretegnil na pragu.

»Če se bo ulilo, lahko senu škodi,« je odgovorila ženska, in si obrisala pot s čela.

»Lani bi nam ploha skoraj

zmočila seno,« je Gričar dalje razpredel misli.

»Da! Pa so nam prišli pomagat Komarjevi in smo ga še pravi čas spravili pod streho.

»Lani še nismo bili skregani,« je rekel tiho stari Gričar.

»Res je, lani še nismo bili skregani. Teško je tako živeti s sosedi, kot mi živimo.«

»Ko bi se le tista kokoš takrat vrnila v kurnik, pa bi ne bilo tega,« je godrnjal Gričar.

»Vsa leta doslej si Komarju posojal mlin za sadje. Letos bo težko zmlat jabolka. Najbrž jih bo tolkel. Za mlin ne bo prosil, poznam ga, preveč je trmast.«

»Ni prav, da morata Komarjeva sama nakladati seno. Tako stara sta že,« se jezi Gričar.

»Kaj bi: po grablje grem, zakaj bi jima šlo seno v nič,« se odloči ženska in stopi nekam za hišo.

Kmalu nato sta se Gričarjeva molče napotila v reber in začela grabiti Komarjevo seno iz največje dolnice. Komarjeva sta se molče spogledovala, rekla pa nista nič.

Sele malo kasneje, takrat ko je bilo nebo že polno črnih oblakov in so začele padati prve deževne kaplje na zemljo, potem ko je Komarjeva žena nosila na kozolec že zadnje koše obrabov, je Komar v

»Pozeba je letos stisnila ječmen čisto k tlom. Kar pokosil za bom: nekaj zrnja bo, plevel se je pa toliko razrastel, da bom snope kar živini pokladal,« nam je rekel kmet na eni izmed kamniških njiv.

zadregi segel Gričarju v roke: »Tega, Stari, ti pa ne bom nikoli pozabil. Bal sem se že, da ne bom mogel rediti čez zimo telice, tako grdo je kazalo nad hribom, seno pa suho ko poper. Žena,« se je Komar obrnil k ženi, »stopi v klet in ga prinesi liter.«

Potem sta sosedja sedla za javorjevo mizo, si natakala, iz kuhinje pa se je vse močnejše slišal ženski klepet.

V. B.

Novice

NOVE PRODAJALNE ŽIVIL

Trgovsko podjetje »Orač« v

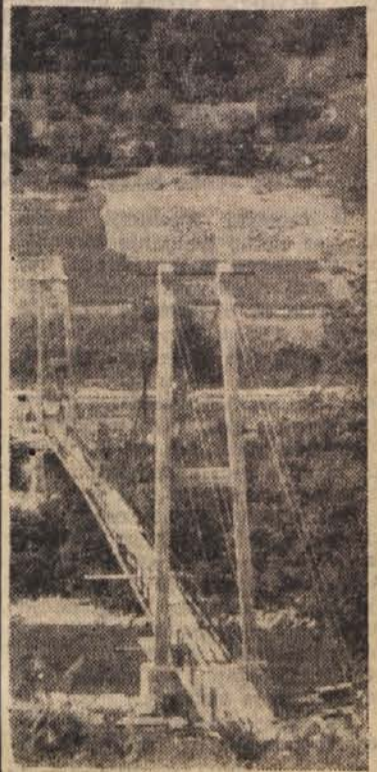
Mariboru je odprlo tri nove prodajalne živil. Ker lokalov ni moglo dobiti, je poskrbelo za tri lične prodajne paviljone. Potrošniki pravijo, naj bi podobne paviljone odprlo tudi trgovsko podjetje »Povrtina«.

ZB BO PRIREDILA TOMBOLO

Dne 7. julija bo ZB v Dravogradu priredila tradicionalno tombolo. ki je vsako leto. Cisti dobiček od te tombole bodo uporabili za postavitev spomenika žrtvam NOB.

GASILSKI FESTIVAL BODO PRIREDILI

Ta teden bo v Gornji Radgoni občinski gasilski festival. Med drugim bodo imeli vzgojna predavanja o požarni varnosti. Odprli bodo gasilsko razstavo, na koncu pa bo slavnostni zbor za vse gasilce iz občine.

Za prebivalce Renk in Polšnika bo ostala minula nedelja dolgo v spominu. Dobili so nov most čez Savo. Načrte zanj je izdelal ing. Farčnik. Dolg je 86 metrov. Mnogo zaslug pri gradnji imajo prebivalci sami, saj so darovali mnogo lesa, pa tudi Rudnik in Apnenca v Zagorju, zagorska občina in trboveljski okraj. Največja zahvala pa gre predsedniku gradbenega odbora, tovarišu Francu Suštarju, ki je dal pobudo za novi most. Most se bo po njem imenoval Suštarjev most. A. Z.

O ŽIVLJENJSKIH RAZMERAH OTROK PADLIH BORCEV SO SE POGOVARJALI

Na zadnji občinski konferenci ZB v Loški dolini so zlasti govorili o življenjskih razmerah otrok padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. Ugotovili so, da vasko organizacije ZB zanje še zmerom premalo store. V občini Loška dolina je nepreskrbljenih blizu 57 otrok, ki obiskujejo šole. V enem letu je občinski ljudski odbor dal za te otroke blizu 1.200.000, okrajni odbor ZB pa 315.000 dinarjev.

NOVO LOVSKO KOČO BODO ODPRLI

Člani lovske družine iz Iga vasi so prostovoljno zgradili na Poljanah lovsko kočjo, ki jo bodo odprli 13. t. m. Tako bo lovčcem, gozdarjem, pa tudi turistom omogočeno prenočevanje v tem prelepem gorskem kraju Loške doline.

LJUDSKA TEHNIKA JE DOBILA TOVORNI AVTO

Konjska ljudska tehnika je pred kratkim dobila tovorni avto, ki so ga člani preuredili in usposobili za prevoze. Ta tehnika ima tudi osebni avto, s katerim se vsako leto uče voziti tečajniki.

V POCASTITEV PIONIRJEV SLOVENSKEGA LUTKARSTVA

V petek zvečer so prijatelji Milana Klemenčiča in Milenka Doberleta uprizorili na Zrinskih gatah v Ljubljani posebno predstavo o spominu na preminulo pionirja slovenske lutkovne umetnosti. Miniaturne lutke, ki jih je ustvaril Milan Klemenčič in pri katerih je Milenko Doberlet vedno sodeloval in igral nepozabnega Gasperčka, so pred pobujenimi gosti v prologu najprej povedale, da se nočejo umakniti z »gledaliških desek«, nato pa je sledila Pocičijana igra o starih aktih »Sovji grad«. Kakor že tolikokrat doslej, so tudi v petek zvečer pripravile male lutke lep večer vsem prisotnim.

ROMAN O OKUPIRANEM MESTU

Beno Zupančič: Sedmina. Slovenska Matica

Naj bo že na samem začetku zapisano, da je Sedmina prvi s širokimi epskimi zamahi zgrajeni tekst Bena Zupančiča in obenem tudi njegovo najboljšo dosedanje delo, visoka stopnica v njegovem pisateljskem razvoju, mejnik, ki bo bržčas razmejil dve njegovi ustvarjalni razdobji. V poslednjih letih je namreč le malokatero novorojeno literarno delo tako odločno razodelo človeško in umetniško dozorelost svojega stvarnika — trenutek, ko lahko brez pridržkov govorimo o izobiljovanem pisatelju. Toda ne samo to; pričujoči roman je tudi v našem celotnem literarnem dogajanju pomembno poglavje — naša književnost je dobila zelo dobro delo, ki v precejšnji meri demantira črnogledne sodbe, češ da je sodobna proza nekam mrtvoudna in da so mladi liriki znatno prekosili tovariše, ki se ubadajo z odstavki in poglavji v nevezani besedi.

Sicer pa je znaka v naslovu pričujočega sestavka nekoliko preozka: Sedmina ni samo roman o okupiranem mestu, ampak govori predvsem o ilegalnem in anonimnem heroizmu v tem mestu in o generaciji, ki jo je vojna zala med zemljišno uro v šolskih klopih in jo nenadno presadila v vrtnice krvavega obračuna.

NJEGOVO PRIZORIŠČE

Je Ljubljana. Zupančič je že z novelami dopovedal, da je njegov pisateljski teritorij — mesto, določeno naša Ljubljana, o kateri je že Ivo Brnčič ob izidu Kozakev kovih Mask zapisal, da je "čudno, lepo, a tudi strašno mesto, središče vsega našega duhovnega bogastva in naše duhovne bede". Tudi sicer se človek ob Zupančičevem romanu spomni na Juša Kozaka, ki je prvi v naši književnosti oživil genies loci ljubljanskega mesta. Zupančič je — vsaj v tem — njegov naslednik in Sedmina je eno izmed redkih slovenskih daljših del, ki so v celoti posvečena Ljubljani. Toda Zupančičeva Ljubljana je drugačna od Kozakov: njeni prebivalci so predvsem neznatni ljudje, uradniki nižjih razredov ali upokojenec, ki so si od ust pritrjali za hišico nekje na periferiji, da bi lah-

ko v miru obdelovali vrtniček, sadili majniško kraljico in redili kuncce. Podoba Ljubljane je s tem sicer nekoliko zožena, je pa zelo resnična, saj ravno ti mali, obrtni ljudje s svojo klavarno življenjsko filozofijo in malomeščansko lenobno mentaliteto dajejo našemu mestu — seveda dandanašnji mnogo manj kot še pred desetletjem — neko značilno barvo; brez dvoma je tudi nanje mislil Brnčič, ko je pred vojno pisal o strašnem mestu, središču naše duhovne bede. Ta periferni življ-

Pisatelj Beno Zupančič

Zupančič temeljito pozna; odlično ga je skiciral že v nekaterih novelah, v romanu pa je njegovo podobo nadrobno narisal, zaokrožil ter s sprehodi v mestno središče tudi razširil, tako da v delu izredno prepričevalno, a obenem nevsiljivo zaživi duh ljubljanskega mesta.

VOJNI ČAS

Je dramatični element v Zupančičevem romanu. Vojna je vdrla tudi preko živih meja predmestnih vrhov in življenju zavijugala struno. Namisljena idila se je pri prvi razprski, vojna je ljudi prebudila, ozivila stare rane in zasekala nove ter terjala odločitve. In ob dotiku časa in kraja se prične odvijati —

dejanje romana. Le-to ima dve plasti. Zgornja je pravzaprav dokumentarna. Pisatelj nazorno, zanimivo in umetniško uspešno slika zgodovinsko podobo Ljubljane v vojnih letih: zaslužnjene, preplavljene od zelenih uniform tujih vojakov, zvezane z bodočo žlico, strahotno ponižane in mučene, obenem pa neupojljive, posute z uporniški glesi, ilegalne in neumirjene. Za vrsto prizorov bi našli dokumentacijo v zgodovinskih virih, n. pr. za »Mačkovo revolucijo« — italijanskih vojakov, nekatere likvidacije izdajalcev in ustrelitve ilegalcev. Zgodovinska dejstva je Zupančič upodobil verodostojno, hkrati pa jih je umetniško pregnetal z elementarno epsko močjo. V roman vnašajo razgibanost in napetost — napetost za najboljsem pomenu besede — ki bo bralcu do zadnje strani držala knjigo v rokah; to je vsekakor simpatična stran tega romana, saj se nekateri naši pisatelji naravnost trudijo, da bi bili dolgočasni. Umetniško pa so ti prizori uspešni predvsem zaradi tega, ker skozi zelo ozek izsek dogajanja — čas je omejen na prvo vojno leto, kraj na nekaj predmestnih ulic, okupatorjeva vojska na nekaj posameznikov. Osvobodilna fronta na eno samo ilegalno skupino — odpirajo pogled na njegovo celoto, pravilno in pravično predstavljajo oba nasprotnika, predvsem pa brez odvračnega patosa prepričevalno upodobijo heroizem ilegalne Ljubljane.

Dejanje je Zupančič poglobil s tem, da se ni omejil samo na boj z okupatorjem, ampak da je glavnega junaka v prvi vrsti zapletel v boj z njegovo domačo okolico in lastno preteklostjo. Srednješolec Niko, doma iz značilne predmestne vrtničarske družine, na zunaj idilčno umirjena, znotraj moralno uničena, se spoprime z lenobno miselnostjo svojih domačih. Že od vsega začetka se pridruži osvobodilni fronti, toda resnično nov človek postane šele ob smrti prijatelja in s soročarja Popaja, ki je padel v neki akciji, ko je ščitil Nikov umik. Pod površino zunanje razgibanega dogajanja — patrol, zased in akcij — se prav tako zagrizeno bojujejo dva etična principa: v zanimivih in fabulativno spretno zapletenih drobcih iz vrtnič-

arskega življenja je utelješen princip etične degeneracije in neodpornosti, nasprotno pa v likih mladih ilegalcev in njihovem nepatetičnem, globoko iskrenem heroizmu živi princip etičnega zdravlja, občutka za odgovornost in vere v dostojnejše življenje.

Seveda ni nobenega dvoma, da je pisatelj s srcem in dušo ob strani mladih upornikov, saj najbrž marsikatera stran obuja celo njegova lastna medvojna doživljanja. Kljub temu pa fantje niso romantični junaki, ampak živi, prepričljivi mladi ljudje s silno vero in pogumom, a tudi z drobnimi, včasih kar pubertetnimi skrbmi in težavami. Pisateljevo simpatijo zanje je čutili mnogo bolj v podtekstu romana — v toplem, zelo intimnem naglasu, ki brž osvoji bralca. Ob nekaterih likih bi želeli, da bi se celo bolj razvili: Popaj je skoraj že samo simboličen nosilec pozitivne ideje, njegova skrita ljubezen do Marije je prearhivno nakazana, Marija je nekam standardno dekliška, imenitna. Kasopelja bi se lahko večkrat pojavila, ravno tako tudi originalni Mečkac.

Z drugim tonom — spet intimitno čustvenim — vendar pravično je upodobljen tudi vrtničarski svet. Odlične je zlasti profesor, katerega je čas iztrgal iz njegove idilčne tišine. Tragičen je Nikov oče, ko mu vojna do konca uniči vse iluzije. Tudi sestra Filomena je v bistvu nesrečno bitje, čeprav se speča z italijanskim oficirjem. Vso vrtničarsko mizerijo Zupančič slede do gola, ostro, včasih celo groteskno, vendar je do posameznega človeka kot pisatelj zelo pošten in usmiljen. Tako je osnovna humana ideja do kraja izpeljana, ob svetova pa sta človeško in umetniško enako zanimiva.

Najbolj koželjivo poglavje v romanu je Nikov odnos do domačih in slišali so se že glasovi, da so njegovo ravnanje in razmere v hiši — močno pretirano — družinah so se med vojno dogajale še mnogo hušje stvari in pisatelj je Nikovo reagiranje kakor tudi dejanja domačih utemeljil po eni strani z mladostno kljubovalnostjo, po drugi strani pa s pritičljivo vrtničarsko mentaliteto. Res pa je, da je Niko preveč premočen lik in da bi od družin, ki je zrasel v tako klavrnem okolju, ne pričakovali tolikšne čustvene in meditativne zbranosti. Njegovi izbruhi so zatregali prenašali, prebilo pripravljeno, premočnost Nikovega značaja pa je poglavna pomanjkljivost teksta.

STIL IN ZGRADBA ROMANA

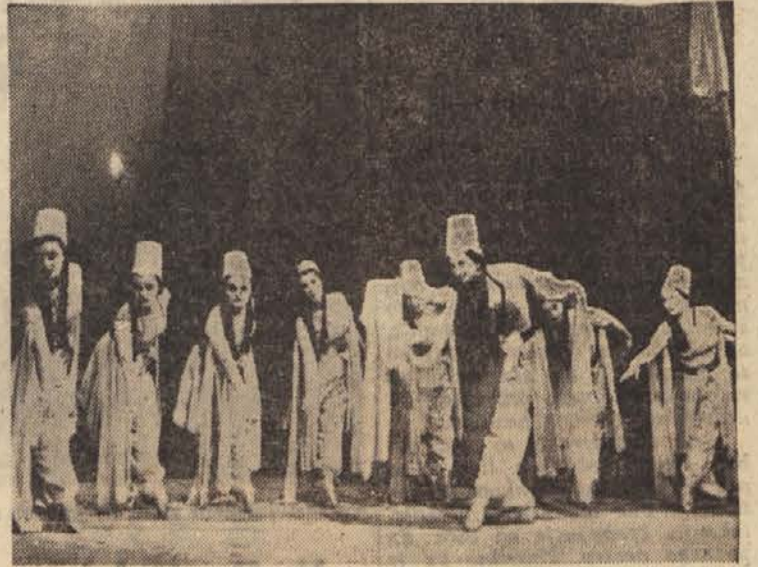
sta zelo kultivirana, osebno doživljena in v najboljšem pomenu besede moderna. Roman je napisan v prvi osebi, v bogatem,

z izvirno metaforiko smotno okrašenem jeziku, z živahno, na filmski scenarij spominjajočo pripovedno tehniko. Pisatelj je umetniško uspel predvsem zatregadel, ker je spretno povezal številne, razdrobljene prizore v učinkovito mozaično celoto ter do konca izpeljal dejanje in usode. Kljub nekaterim pomislekom glede kompozicije — v zadnji tretjini zmanjka zunanje razgibanosti in postane roman nekoliko monoton — je treba opozoriti na dvojje: kako pisatelj spretno prehaja iz zunanjih, široko zastavljenih scen v intimne, kako nevsiljivo prepleta različna razpoloženja — umirjeno, epsko pripovedovanje se preljuje v čustveno lirično meditacijo, grozljivo baladno vzdusje v groteskno sceno. S takšno kompozicijo je mladi avtor uspešno opravil mojstrski izpit pisateljske obrti.

Vsekakor pa je treba dodati še to:

Sedmina je po občutju in formi izrazito sodoben roman. Toda pisatelj modernizma ne pojmuje kot razkroj vsebine in izraza, ampak kot pojem za više organizirani literarni organizem. Vse je pravzaprav v tem romanu, kar predpisuje sodobna literarna alkimija, toda življenje je kljub temu organizirano v logično in resnično idejno celoto. Brez faktografije in naturalizma, celo z nekaterimi nerealističnimi prizori! Tudi ljudje premorejo podzavest in pogosto blodijo po njenih temnih labirintih, a vendar je njihova najvišja človeška kvaliteta ravno zavest — o dobrem in zlu, o velični in tragiki življenja in o smislu žrtvovanja za etične vrednote. In srečanje s takimi junaki — ne heroji, ampak ljudmi — je po toliko žalostnih nesporazumih z bolesto razkrojenimi polbitvi v domači in tuji knjigi spodbuden doživljaj.

MITJA MEJAK

Prizor iz Borodinove opere »Knez Igor« v izvedbi ansambla Opere Hrvatskega narodnega kazališta iz Zagreba

Ohridska legenda v Križankah

V soboto, 29. junija je bil v predverju Križank ob zvoku Simonitijevih otvoritvenih fanfar odprt V. ljubljanski festival. Tako nato je sledila uprizoritev Hrističeve »Ohridske legende«, ki jo je izvajal baletni ansambel ljubljanske Opere v koreografiji Pie in Pina Mlakarja.

Nedvomno je Hrističeva Ohridska legenda eden izmed tistih jugoslovanskih baletov, ki na vseh poklicnih jugoslovanskih odrih stalno živi in bo tudi zaradi izvirnosti, kakor tudi zaradi izrazito jugoslovanskega značaja tako po vsebinski kot po glasbeni in plesno-folklorni strani, pri nas in tudi v zamejstvu še dolgo živel.

Ceprav smo to plesno delo že nešteto krat videli in to ne samo v izvedbi našega domačega ansambla, ampak tudi v izvedbi ansamblov iz drugih republik, ga zato, ker je tako naše, ponovno in ponovno radi gledamo. S tem pa postajamo v odnosu do nje tudi vedno bolj kritični.

In če pogledamo res z ostro kritičnega vidika na sedanjo uprizoritev Ohridske legende v Križankah, nas ta uprizoritev ne zadovolji popolnoma. Predvsem se mi zdi, da je prostor v Križankah s svojim naravnim ozadjem kot ustvarjen za to, da morda z malenkostnimi scenografskimi izvirnimi dopolnitvami nudi sijajno možnost, da bi Ohridska legenda pred nami zaživela v vsej pristnosti in neposrednosti. S tem bi lahko ostala tako kot Smetanova »Prodana nevesta« stalno na programu ljubljanskih festivalov za daljšo dobo. Koreografa Pia in Pina Mlakar pa te možnosti nista izrabila do kraja in cela uprizoritev izzveni medlo. Prostor — tak kakršen je sedaj, določene plesne bolj ubija, kakor pa podpre. Ljubljanski uprizoritvi »Ohridske legende« je že od nekdaj zlasti v množičnih zelo stiliziranih folklornih plesih manjkalo prave elementarnosti, prisotnosti in doživestnosti. Vendar na opernem odru, ki je manjši in na katerem so plesalci doma, pomanjkanje vsega tega ni prišlo tako močno do izraza kot v Križankah. Tu pa prostor — tak kakršen je — plesalce premaga. Tako vsi ženski kot moški folklorni plesi, kakor tudi vsi boji izzvene medlo, nedoživeto, vse preveč samo naučeno. Prizor z baklami ples bolj ubije kot podpre.

Zelo lepo, lepše kod kdajkoli v Operi, pa je bilo II. dejanje. Kolikor imam v spominu, je v tem dejanju nekaj koreografskih sprememb, zaradi česar je glede na prostor v Križankah izvenelo resnično pravilnično. Poleg lepo vplešanega zbora so v tem dejanju močno izstopili vsi trije solisti. Tako Vesna Vidrova kot zvezda Danica in posebno še Tatjana Remškarjeva kot Biserka. Njen ples z Markom — Stanetom Polikom — je ponovno dokazal, da obvlada klasično tehniko že do tiste višine, ko stoji že nad njo, tako da se z njo že poigrava. Pri Tatjani Remškarjevi ne čutimo nikake borbe z materijo, ampak ji dejansko služi klasična tehnika le kot sredstvo za izraz. Tudi za ključni ples Staneta Polika v tem dejanju je bil od vseh njegovih plesov večera najmočnejši, najbolj prepričljiv in resnično ekspresiven.

V tretjem dejanju nas je ponovno presenetil ples Romunke Brede Smidove. Nje prostor ni premagal, ostala je enako močna in morda nekje še bolj doživeta kot v Operi. Ples Romunke je nedvomno eno izmed njenih najmočnejših plesnih stvaritev. Tudi plesa Bolgarke Mercedes Dobrškove in Grkinje Vesne Vidrove sta bila dovolj močna in prepričljiva. Zal nas pa to pot Majna Senkoviča z Biljano ni prepričala. Bila je vse preveč medla, vse pre malo resnično doživeta. Manjka ji prave elementarnosti in polnokrvnosti.

Glasbeno je delo pripravil in dirigiral dr. Danilo Svava.

Ziva Kraigher

V. LJUBLJANSKI FESTIVAL

Drevi poje v »Knezu Igorju« Rudolf Franci

Sinočnja predstava zagrebške Opere, ki je v okviru V. ljubljanskega festivala uprizorila »Kneza Igorja«, to znamenito glasbeno delo ruskega skladatelja Borodina, je dočela opravilica sloves, ki ga zagrebška Opera kot umetniško izredno kvalitetni korpus uživa ne le doma, temveč tudi v tujini. Saj se ni dolgo tuga, ko se je vrnila iz Prage, kjer je dosegla kar tri umilne uspehe ter navdušeno priznanje tako občinstva kakor tudi kritike. Zato ni čudno, če je očarala tudi našo festivalsko publiko, med katerimi je bilo tudi veliko tujih turistov. Frenetično ploskanje kar ni hotelo prenehati.

Zato smo prepričani, da tisti naši kulturni obiskovalci letošnjih festivalnih predstav, ki sinoči niso utegnili prisostvovati prvi izvedbi te opere, ne bodo zamudili ponovne priložnosti.

A. K.

Nekaj drobnih knjižic

Cela vrsta jih je, teh drobnih knjižic. Drobnih knjižic za drobne glavice, ki se tako rade sklanjajo nadnje.

Predosem gre omenjati dooje prevedenih pravljic. Prva izmed njih, »Pravljica o marjetici«, je tako preprosta in neposredna, kakor pravljica le more biti. Lirika je ena njenih osnovnih prvin. Prav na liriki je treba in je najlaže usmerjati fantazijsko otroškega sveta. Lepota jezika, njegova jednatost, zaokroženost in jasnost so osnovno merilo pri izdajanju tovrstnih del. Je pa obsem tem še eden zelo važnih elementov — ilustracija. Vodstvo založbe Mladinske knjige se trudi, da daje ilustriranju knjižic za najmlajše bralce še poseben poudarek. Priznati gre, da je pečina ilustratorjev dosegla zelo visoko raven in so zadolgo tega izdaje knjižic s pravljicami zares izreden primer kolektivnega soustvarjanja. V Pravljici o marjetici se je slikarske ponazoritve dogajanja lotil Janez Vidic z mojstrsko, za oko zelo prijetno slikarsko kombinacijo črne in vijoličaste barve, ki prepleta tekst z živahnimi podobami narave in živalskega sveta, ki je otroku izredno blizu. Knjižica je brez dvoma vzgleden primer izdaje za najmlajše bralce.

V isti zbirki so izšli »Konjički iz krompirčke« sodobnega madžarskega pisatelja Majorja Nande. Pod skromnim pravljicnim naslovom se skriva umetniško napisana zgodba o roščini in mladosti, ki nekje rahlo spominja na Prežihov način pripovedovanja o Solzicah. Kljub temu, da je znal pisatelj skozi navidez nezahtevno zgodbo razkriti tragično usodo kmečkih najemnikov in njihove bede, ki je v njej celo krompir blagoslov božji, in kljub temu, da je povedal otrokom preprost spomin s socialnim motivom, bo zgodba ostala duhu našega otroka za spoznanje nerazumljiva. »Da, takrat sem razumel, kaj je reben najemnik, takrat, ko je stala babica brez besed pri štedilniku, v ponvi pa so corčali konji in krave iz krompirja, ki jih je solila s svojimi solzami« — tako se poevst za ključni. Splet take brezizhodne resnične nam je nekje že oddaljen in otrokomenu neposredno doživeljanju bo zato ta pravljica, vsaj tak vtis imam, kljub lepi snovi ostala manj domača kot sprižnja.

Dejavnost založbe Mladinske knjige je raznovrstna in pestra. Redkokdaj pa se spomnimo

Drevi bo z orkestrom Radia Ljubljana nastopila na koncertu v veliki untonski dvorani v Ljubljani Yma Sumac, znamenita pevka iz Peruja

V. Konjar

Razstava »Naših razgledov«

Te dni je v prostorih Jakopičevega paviljona razstava odtisov klišejev Naših razgledov. Od 2000 klišejev, ki jih poseduje klišejski arhiv Naših razgledov je tu z izborom razstavljenih okrog 1200 klišejev. Zastopani so slovenski in jugoslovanski umetniki in prav tako vsa pomembnejša imena iz svetovne umetnostne zakladnice tako na primer Michelangelo, Leonardo da Vinci, Tiepolo, Picasso, Matisse, Munch, Kollwitzova itd. Namen razstave je pokazati veliko prizadevanje te slovenske revije na področju likovne umetnosti, ki spremlja sprotno likovni razvoj in obvešča zainteresirano publiko o najvažnejših dogodkih v evropskem in svetovnem okviru.

Na otvoritvi je bila izražena želja, da bi bili Naši razgledi v bodoče ne samo širok informator o našem kulturnem življenju, ampak hkrati nadomestilo za po-

sebno likovno revijo in da bi se število reprodukcij še nekoliko povečalo ter med našim občinstvom prevzel podobno likovno propagatorsko vlogo, kakršno ima na primer pri Francozih tednik »Arts« in podobni. Tako bi bila kot pri omenjenem francoskem tedniku vsa zadnja stran izpolnjena z reprodukcijami. Na ta način bi bilo mogoče opremiti vse članke in razprave in deloma tudi glose s tega področja z ustreznimi ilustracijami in hkrati napraviti učinkovite montaže, ki bi jih povezovala bodisi skupna motivika, bodisi skupen avtor ali umetniška generacija, kolikor ne bi tudi one sledile našemu razstavnemu življenju in ne bi s kulturnim dogajanjem v Ljubljani in drugih naših središčih izžepneje in neposredneje seznanjale tudi najoddaljenejših krajev, kamor pač seže list.

A. K.

Mnogo načrtov za jesen

V Mariboru so v petek 28. junija na združitveni skupščini okrajnih Svobod in prosvetnih društev mariborskega in ptujskega okraja izvolili skupni 15 članski sekretariat. Predsednik je Peter Kociper iz Maribora, prvi podpredsednik Stane Stanič iz Ptujja in drugi podpredsednik Ivan Gorjup iz Maribora. Na skupščini so razpravljali o dosežanjem delu Svobod in prosvetnih društev v obeh okrajih, s posebnim poudarkom na splošno izobraževalno dejavnost. Predlagali so tudi, naj razni sosveti že sedaj pripravijo delovne programe za glasbo bo pripravili zlasti vse potrebno za dostojno praznovanje 40-letnice Oktobrske revolucije, dramski sosvet pa bo pripravil v prihodnjih mesecih več strokovnih tečajev. Lutkarsko dejavnost bo pozivil novi sosvet za lutkarstvo, ki ga bodo ustanovili iz dosedanje komisije. Na skupščini so se domenili, da bo sekretariat vodil delo Sveta do občnega zbora, ki bo jeseni.

V ljubljanski Drami so v nedeljo in sinoči nastopili gojenci Akademije za igralsko umetnost z lirčno komedijo A. P. Cehova »Češnjev vrt«. Na sliki prizor s te uprizoritve.

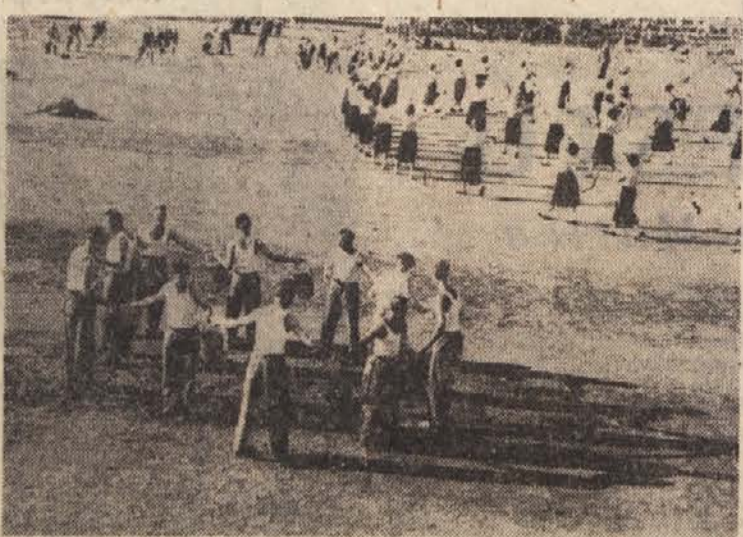
Festivalske fanfare so utihnile

Zastor na Prvem slovenskem festivalu telesne kulture je padel. Tisoči in tisoči pripadniki telesnokulturnih organizacij so sletli praznične drese in se spet vrnili na svoja delovna mesta, na vas, na počitnice. Ostali pa jim bodo spomini na nepozabni dogodek, na katerem so sodelovali najsi bo to na paradi, na akademiji ali na prhuncu vseh prireditelj - nedeljskem jarnem nastopu.

Sole in internati so spet dobili svoje osakajane lice. Niso več podobni čebelnjakom, v katerih je bilo neprestano gibanje, tekanje, kramljanje od zore do poznega večera. Marsikje pa je ostalo tako kot na viški soli, kjer so udeleženci festivala pustili ob odhodu ličen napis: »Hvala lepa!« Le dve besedici, ki pa povesta veliko. V njima je zajet prirčen sprejem z zastavami, ki ga je bila Ljubljana privedla udeležencem Prvega slovenskega festivala telesne kulture, zahvala za trud, prijaznost in pozornost, ki so jih bili deležni, zahvala za navdušeno odobravanje ob nastopih. Hvala lepa za nepozabno doživetje, ki je bilo kratkotrajno, a vendar tako nepozabno, da udeleženci predsednika republike Josipa Broza Tita, ki so ga marsikateri izmed njih prokkrat videli od blizu, ko so korakali o paradi mimo častne tribune in na stadionu.

Včeraj so udeleženci izkoristili še zadnje trenutke svojega bivanja v Ljubljani in obiskali muzej NOB, si ogledovali slovensko metropolo z ljubljanskega gradu, počastili spomin žrtve fašističnega terorja na Urhu in v Gramozni jami, naredili so kratke izlete v bližino okolice. V popoldanskih urah in proti večeru pa smo videli nasmejene obraze na železniški postaji, kjer so še zadnjkrat s stiskom roke potrjevali nova in nova prijateljstva, ki so jih sklenili med festivalom.

Zastor na Prvem slovenskem festivalu telesne kulture je spuščeno. Festivalske fanfare so utihnile. Neizbrisni spomini so ostali.

Na festivalskem zletu so gasilci alegorično prikazali svoje naloge

Najbolj izenačeni tekmeči

Viši zveznega košarkarskega kapetana Nikolića

Sofija, 1. julija. — Tako po končanem jubilejnim prvenstvu smo zaprosili zveznega kapetana Aleksandra Nikolića, da nam pove svoje vtise s prvenstva v Sofiji. Tole je dejal: »Bil sem na treh zadnjih prvenstvih (Moskva, Budimpešta in Sofija) in sodim, da je bil zadnji po kvaliteti močnejši najbolj izenačen. Mislim, da je bila posebno v finalni skupini konkurenca večja kot na prejšnjih prvenstvih.

Brzobjavke

● PARIS, 1. julija (Tanjug) — V peti etapi mednarodne košarkarske dirke »Tour de France« od Roubaixa do Charleroi je zmagal francoski košarkar Gilbert Bauvin. Vodstvo v generalnem plasmanu je prevzel Francoz Anquetil.

● WIMBLEDON, 1. julija (Reuter). — V četrtfinalu mednarodnega teniškega turnirja v Wimbledonu so bili doseženi ti rezultati: Fraser (Avstralija) — Schmidt (Svedska) 1:5, 6:4, 6:3, 6:4, 6:4, Davidsson (Svedska) — Seixas (ZDA) 5:7, 6:4, 6:4, Hoad (Avstralija) — Rose (Avstralija) 6:4, 4:6, 10:8, 6:3, Cooper (Avstralija) — Flam (ZDA) 6:3, 7:5, 6:1.

● SISAK, 1. julija. — V Sisku je bilo končano dvodnevno tekmovalno prvenstvo posameznikov LR Hrvatske. Mlada Zagrebčanka Marija Bednjance je skocila v daljino 5,24 m, kar je doseg najboljše letošnji jugoslovanski rezultat. V metu kladiva je zmagal Bežjak z rezultatom 61,01 m pred Račićem 55,64 m.

● KARLOVEC, 1. julija. — Sinčič je v Karlovcu češko košarkarsko moštvo Tatra iz Moravske Ostrave premagal domačega Železničarja s 65:50 (31:29).

Pri analiziranju posameznih reprezentanc sem dobil vtis, da so Sovjetska zveza, Bolgarija in CSR sedaj boljše kot so bile v Moskvi in Budimpešti. Mađžari so nekoliko slabši. Romuni so obratno od sejske reprezentance, ki je bila finalist v Moskvi. Edini, ki imajo v Sofiji slabšo reprezentanco kot v Moskvi in Budimpešti, so Francozi.

Zadovoljen sem s plasmanom naše reprezentance in sodim, da je dosegla velik uspeh. Na tekmi z izrazito močnejšimi nasprotniki, kot sta bili na pr. SZ in Bolgarija, smo hranili najboljše igralce za dvoboje, ki smo v njih upali zmagati, kar nam je tudi uspelo. Morda smo precejvali Romune in zamudili priložnost za morebitni še večji uspeh.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V OLIMPIJSKIH JOLAH NA MARIBORSKEM JEZERU

Safra drugi republiški prvak Maribor, 1. julija. Včeraj je bilo zaključeno tretje prvenstvo Slovenije v jadranih na olimpijskih jolah. Izredno ugodno vreme je omogočilo doseganje rekordov, da so pokazali svojo znanje. Nastopili so jadranci iz Kopa, Izole in Maribora. Predjadrali so 9 regat, vsako po 8 km — skupno torej 72 km. Start in cilj je bil pred obalnima Brodarskega društva SIDRO Mariborske tekstilne tovarne, ki je poskrbelo za brezhibno organizacijo. Marljivo funkcionarji — vzhovni sodnik Pahor Artur, Zamenj in Selk so spet dosegli, da so brodarji z dušo in telesom. Ob velikem zanimanju občinstva so tekmovalci dosegli izkoristili veter, ki je posebno v soboto dovolil lepe hitrosti. Prvo mesto in s tem naslov prvaka Slovenije je letos že drugič osvojil trimaran Teo Safra. (Slika MTI) s 103,50 točkami. 2. Uretnik z 96,50 in 3. Zel z 90,50 točkami.

OB KONCU EVROPSKEGA KOŠARKARSKEGA PRVENSTVA

80 tekem v 10 dneh

Naša reprezentanca je dosegla lep uspeh vzlic ne najboljši igri

Sofija, 1. julija. (Od našega posebnega dopisnika). — V naslednjih dveh letih bo naslov evropskega prvaka nosila reprezentanca Sovjetske zveze. Napori ostalih evropskih reprezentanc pa bodo imeli isti cilj: premagati prvaka in se pripraviti tako, da bo moč v Carigradu, Tel Avivu ali kjerkoli bo 1958. evropsko prvenstvo, doseči čim več uspehov in uresničiti svoje želje in upe.

Sofijsko občinstvo je imelo v minulih desetih dneh redko zadovoljstvo: gledalo je revijo zares najboljših evropskih košarkarjev. Utlivajo je v izrednih borbah. Skupaj z igralci je doživljalo drame, ki so se odigravale na igrišču — na stadionu »Vasilia Levski« in na majhnem igrišču v njegovi bližini, na katerih je bilo odigranih 80 tekem.

Zanimanje za košarko v glavnem mestu Bolgarije je bilo izredno.

PONOVLJEN PODVIG V konkurenci 15 držav je Jugoslavija osvojila šesto mesto. To je izvrsten plasman in uspeh, ki ga nismo pričakovali. Pravzaprav se je naša reprezentanca spet povzpela na isto mesto, ki je bila na njem pred štirimi leti.

Kadar je govora o istem plasmanu, se sami od sebe sprašujemo, kateri uspeh je večji: tisti v Moskvi ali ta v Sofiji. Preden pa odgovorimo na to vprašanje, moramo poudariti, da je teškaška med tem časom močno napredovala in da je bilo naše državno moštvo v Budimpešti leta 1955

je prišel ob pravem času. To je za nas obveznost in možnost za solidno in resno delo pri nadaljnjem napredku košarke v Jugoslaviji.

REALNI PLASMA Na koncu še enkrat pregledimo lastnosti in vrednost posameznih reprezentanc. Sovjetska zveza ima 12 izvrstnih igralcev. To je bilo vsekakor najboljše in najbolj izenačeno moštvo prvenstva.

Bolgari so se odlikovali z neprebradno obrambo, igrali so s posebnim navdušenjem in to vse skupaj jim je zagotovilo drugo mesto. Čehi so izredni moštvi, prikazali so najlepšo košarko, vendar niso bili vedno dovolj čvrsti, da bi osvojili tudi točko. Mađžari so zatajili. Videti je bilo, da niso v najboljši formi. Romuni so precej drago plačali svojo samozavest in njihov plasman ustrezno prikazani kvaliteti.

Jugoslavija, Poljska, Francija in Turčija so reprezentance približno enake vrednosti s tem, da lahko zapisemo, da ima naša moštvo najbolj talentirane igralce — material iz katerega je moč ustvariti še močnejšo reprezentanco.

Tudi Italijani so zatajili. Finci, Avstrijci in Nemci so napredovali. Belgijci so bili premladi za to prvenstvo. Skoti in Albanci zamenkrat hodijo žele v osnovno šolo evropske košarke.

Čeprav so se domačini zelo trudili, pa ne bi bilo moč reči, da je organizacija vedno in popolnoma ustrezala ugledu evropskega prvenstva. M. St.

ZACETEK SAHOVSKEGA DVOBOJA SZ: JUGOSLAVIJA PRED DRUGO HUDO BITKO

Danes se bo začel v Leningradu II. del lani začete dvoboja osemčlanskih šahovskih reprezentanc SZ in Jugoslavije. Tudi drugi dvoboj bo odigran po ševeniškem sistemu ali domače povedano — vsak naš igralec se bo boril z vsakim sovjetskim. Nekateri poznavalci šaha menijo, da moramo biti zadovoljni, če bo naše moštvo doseglo enak izid kot lani v Beogradu, drugi — med njimi mojster Janošević — pa pravijo, da morebitna zmaga ni izključena.

Za našo reprezentanco bodo nastopili: Gligorić, Metanović, Ivkov, dr. Trifunović, Pirc, Milid, dr. Nedeljković, Karakaljić, Udovičić, Bertok.

Sovjetska ekipa bo nastopila v tem sestavu: Keres, Bronstein, Geller, Petrosjan, Toluš, Korčoj, Boleslavski, Kotov, Furman, Holmov.

Štiri dni manj kot pred enim letom so osemčlanske šahovske reprezentance SZ in Jugoslavije v Beogradu končale prvi dvoboj 64 partij, ki se je po dokaj burnem poteku končal z zmago sovjetskih šahistov 38:26. V osemčlanskem dvoboju tedaj naši reprezentanci ni uspelo zmagati v nobenem krogu. V prvem in sedmem krogu je igrala neodločeno 4:4, ostale pa izgubila, med njimi tri s 5:2,5. Kljub porazu je naša reprezentanca v šahovskem dvoboju desetletja — doslej najbolj izid kot ameriška, ki je leta 1955 izgubila dvoboj s SZ s katastrofalnim porazom 25:7. Tudi naši stalni rivali na olimpijadah, Argentinci, so imeli leta 1954 spraviči žep poraz z razliko 9 točk. V devetih dvobojih, kolikor jih je doslej igrala sovjetska reprezentanca, je naša dosegla najbolj izid kot ameriška, ki je doživela urušitve (13:50), francoski (15:1), angleški (19:51,5) in švedski šahisti z izidom 13:3.

Ob naših desetih reprezentantov (8 in dve rezervi) so med vročevetnimi gledalci v beograjski dvorani bili podobni nogometnemu igrišču kot za šahovskemu omizju, izrazito slabo in pod svojo običajno močjo igrali dr. Trifunović s 4 porazi in tremi remiji in Pirc, ki je dosegel iz šestih partij le dve točki. Tudi Milid in Ivkov nista izkoristila vsega, kar sicer zmoreta. Pirc je dosegel na šestih deskah iz osemih partij 3,5 točk, Trifunović 3 točke in 3,5:4,5. Obe rezervi Udovičić in Djurašević sta priborila naši reprezentanci bori dve točki od sedmih možnih. Najboljša možna na beograjskem bojišču sta bila Gligorić na prvi in Metanović na drugi deski. Iz 16 partij sta zbrala brez poraza 9,5 točk. Metanović je lepo premagal Keresa, Gligorić vemojstra Tajmanova in Petrojana.

Ob zaključku vročega dvoboja v Beogradu so strokovnjaki ugotovili, da večino naših igralcev presejajo sovjetski vemojstri z voljo po zmagi. Naši igralci so pokazali odlično znanje pri otvoritvah ali so pa zastajali v srednjih in v znanju končnic. Osnovna napaka nekaterih naših igralcev je bila neka plaha pripravljenost k hitremu remiziranju z več poguma, vzdržljivosti, odprave in potrpežljivosti in tudi drznosti bi bili lahko dosegli mnogo več. Ali smo te napake pri nekaterih članih naše reprezentance uspeli odpraviti?

Glede na potek XII. šampionata FLRJ v Somboru pa v vsem tem pred dvobojem v Leningradu ne stojimo najboljše. Tam se je med okoli 150 remi partijami dobra tretjina končala pred 20 potezo. Po nekaj otvoritvenih potezah so se igralci pri polni deski figur spomnili delitev v Beogradu, derji takih partij so bili Pirc (10), dr. Trifunović (9), Ivkov, Vukčević (7), Gligorić s 6 itd. Na žalost XII. šampionat v Somboru ni osamljen primer. Na lanskem v Skopju so bili še žalostnejši primeri. Kako drugače je na finalnih in šampionatih SZI Seveda sam remi še ne pomeni neborbenosti.

Našo reprezentanco, ki se bo borila v Leningradu z reprezentanco SZ, je XXX »pomladni« mojster Bertok, je dosegel lep uspeh na turnirju v Bratislavi in velja za borbenega igralca in dr. S. Nedeljković, kateremu ne gre odrekati šahovskih in borbentnih kvalit. Djurašević, ki doslej še na nobenem šampionatu ni dosegel več kot 8. mesto, je tokrat le odpadec. Udovičić je ostal, čeprav nima posebno stanovite igre. Izpadel je Rabar, se je sicer na dvoboju v Beogradu srčno boril. Rabar meni, da se mu je zgodila krivica. Fuderer, kljub povabilu, ni upal po dvehletnem odmoru prevzeti odgovornost za morebitni neuspeh. Kar priznajmo, dosti lažje za

Prodano novo motorno gred IF (5 ton) Transport Maribor 2233

želja sovjetske šahovske organizacije, da čimprej pride do povratnega dvoboja, čeprav se bodo z našimi šahisti srečali že avgusta na Dunaju in Badenju na moštvenem prvenstvu Evrope, kamor so se plasirale 10 članske ekipe SZ, Jugoslavije, CSR in Zahodne Nemčije.

Morda bi bila taktika remiziranja v Beogradu, če je smemo tako imenovati pravilna, taktika napadalne igre nasprotnikov z žrtvami polne drznega tveganja, pa nepravilna, saj se je od 64 partij končalo 40 z remiji in je 24 z odločitvijo. Sovjetski šahisti so nesporno najmočnejši na svetu, zato se moramo že naprej zadovoljiti s porazom, ki naj bi bil tesnejši od lanskega. Vse dosedanje izkušnje naših igralcev s sovjetskimi so pokazale, da je v borbah proti njim pomembna odlična teoretska in fizična pripravljenost, zlasti pa borba z istim orožjem — s pogumom za tveganje v smislu pregovora: boljši je slaven poraz kot dober kompromis! Naši moštvi so že mnogokrat dokazali, da se v važnih trenutkih znajo boriti z vso močjo in srčnostjo. To, in upanje, da so na pripravah uspeli odpraviti nekatere pomanjkljivosti, nam vliva upanje, da nas bodo v borbah z nevarnim moštvom svetovnega prvaka dostojno zastopali in dosegli isti ali nekoliko boljši rezultat kot v Beogradu. Morda vrh našega moštva Gligorić-Metanović ne bo ponovil beograjski uspeh, vendar lahko upamo, da bodo tokrat dr. Trifunović, Pirc, Milid in Udovičić krepke posegli v borbe za potrditev našega drugega mesta na svetovni šahovski lestvici. Eka

MOSKVA, 1. julija (Tanjug) — Kot javlja radio Moskva je jugoslovanska šahovska reprezentanca prispejala v Leningrad, kjer se bo od 3. do 16. t. m. pomerila z reprezentanco Sovjetske zveze.

Upravni odbor Vinogradniškega gospodarstva Gornja Radgona razpisuje mesto referenta poljedelsko-živinorejskega sektorja z znanjem planiranja. Pogoji za sprejem: 1. splošni pogoji za sprejem v državno službo — 2. fakultetna izobrazba ali srednja strokovna izobrazba s primerno prakso. Plača po tarifnem pravilniku — razpon do 20.000 din. Nastop službe takoj. Pismene ponudbe pošljite do 15. julija 1957. 2231

Vojna pošta 7788/I Meljine (BOKA KOTORSKA) razpisuje ustno javno licitacijo za generalni remont. 28 različnih strojev (strojni, rezkalnih strojev, brusilnih in skobeljnih strojev ter drugih) za proračunsko vso približno 8.500.000 din. Tehnične podatke in specifikacijo del lahko dobite na zahtevo pismeno ali ustno pri tej vojni pošti, oziroma s pregledom strojev v skladišču vsak dan od 7. do 12. ure. Licitacija bo v pisarni te vojne pošte 15. julija 1957. Začetek licitiranja bo ob 8. uri. Kavejco v višini 2% proračunskega zneska položite pri Narodni banki v garantnem pismu. Iz pisarne vojne pošte 7788/I Meljine 2080

Leopardova ROLAND BERRY SAPA Doktor Walsham je odkimal. »Ničesar nisem našel. Žepi so bili prazni, kdo ve, ali je imel sploh kaj s seboj. Mrliču je kakih trideset let, meter petinštirideset je visok, plavalca, trije zobje mu manjkajo v spodnji čeljusti. Pri zobnem zdravniku ni bil nikoli, brazgotin, ki ostanejo po operaciji, nisem opazil, prav tako tudi ne kakega zloma kosti. Drugi prst na levi nogi je nekoliko daljši kot palec. Samo nekaj: na prstih, tik nad srcem, je rdeče-modro tetovirano znamenje, kača, ki samo sebe grabi za rep. To je vse!« Inšpektor Frogget je dvignil glavo, kakor da vohlja po zraku. »Kačo, ki samo sebe grabi za rep?« je zamišljeno vprašal. »To bi lahko... Rad bi videl mrliča, doktor!« »Prosim, kar izvolite!« ju je zdravnik s kretljivo povabil k majhnim vratom v ozadju. »Očistili smo ga umazanje in krvi.« Odprl je vrata in oba inšpektorja spustil v secrnico. Prazne, apnenobebe stene. Iz velikega prostora je vel grozljiv hlad. Na marmornati plošči secirne mize se je pod belim pregrinjalom risala človeška postava. Strežnik je pravkar čistil orodje, ki ga je bil uporabljal zdravnik pri raztelesenju,

potem pa ga je spravljial v veliko stekleno omaro nasproti vrat. Doktor Walsham je zlagoma odgrnil rjuhe. Višji inšpektor Crane je za hip omahoval, Frogget pa je bil posebej radovednost. Grozljiv je bil pogled na golo truplo. Obraz nad razrganim grom se je bil v smrtnem strahu skremžil, oči so široko strmele predse, usta so bila odprta, kakor da so otrpnila sredi krika. Inšpektor Frogget je zažvižgal. »Otroški obraz!« je dejal. »Ali ga poznate?« je vprašal Crane. »Seveda, pa še dobro ga poznam,« se je inšpektor Frogget zvravnal. »Ko je doktor Walsham povedal tisto o tetoviranem znaku, sem takoj pomislil... Toda kolikor vem, je bil ta človek pod ključem! Vi sami, šef, ste mu zaradi izsiljevanja priskrbeli leto dni. Ali se nič ne spomnite?« »Otroški obraz?« »Da. Tako so mu rekli, ker je imel tako nedolžno otroški obraz, v resnici se piše Winthrop Lewis. Osemindvajset let mu je, v naših zapisnikih pa ima že dolgo domovinsko pravico...« »Winthrop Lewis, seveda!« se je spomnil Crane. »Zenskam se je obešal, potem pa jih je izsiljeval. Nepridiprav je bil.« Višji inšpektor je vzdihnil. »Ko bi imel vaš spomin, Frogget!« Ta je zadovoljno prikimal. Po vsem Yardu je slovel, ker je imel odličnen nos in še boljše spomin. Vse tisto, kar mu ni bilo znano o londonskem podzemlju, bi lahko človek spravil na pisemsko znancko. »Otroški obraz, glej no, glej!« je mrmral. »Če se prav spominjam, so ga zaprli lansko poletje.« je odgovoril višji inšpektor. »Poletje so ga,« je pojasnil Frogget. »Zalotili

smo ga prve majske dni. Razprava je bila septembra, štirinajst mesecev je dobil. Sedel je v Dartmooru. Prav gotovo so ga izpustili šele pred nekaj dnevi... Glej no, Otroški obraz!« Frogget je zamišljeno pogledal višjega inšpektorja. »Kaže, da je spet skušal izsiljevati, pa ni naletel na pravega... Obledel! Kje je obleka?« Doktor Walsham je pokazal temni sveženj, ki je ležal v kotu na tleh. »Mnogo vam ne bo pomagalo, inšpektor.« Ugotovili so, da je bil Winthrop Lewis, ki so mu v podzemlju vsi pravili Otroški obraz, kar dobro oblečen. Temna obleka je bila skoraj čisto nova, v višini ramena pa je bila zaradi udarca s šapo vsa raztrgana. Tudi s krvjo prepojeno perilo je bilo novo, prav tako rjavi čevlji iz dobrega semiša. V žepih pa niso našli ničesar. »Smrt je torej nastopila okrog polnoči?« je vprašal višji inšpektor z rahlim studom. »Med polnočjo in eno, po moje okoli polnoči,« je doktor Walsham ponovil svoje prepričanje. »Zaradi mene lahko mrliča pokopljejo. Zivalsko dlako, ki sem jo našel v rani na grju, že preiskujejo v kemičnem laboratoriju. Rezultat vam bodo sporočili.« In je zazedel. »Kakšna sreča, da nimam privatne prakse! Tako lahko grem zdaj domov in se zavijem v rjuhe.« »Jaz pa ne,« je odgovoril Frogget z izrazom rahle zavisti.

»Natančna preiskava je pokazala,« je bilo rečeno v poročilu, »da te dlake ne izvirajo od živega leoparda, marveč od kožuha, ki je bil prepariran z arzenom.« Inšpektor Frogget je prebral skopo poročilo in potem zamišljeno pogledal svojega predstojnika. »Doktor Walsham je ugotovil na truplu Otroškega obraza globoke praske in zdrobljeno teme. Za tako reči mora biti predmet, ki ga je ubijalec z njim udaril, dokaj težak. Približno si že lahko predstavljam to orožje.« »No, kaj?« je vprašal Crane. Frogget ni takoj odgovoril. »Spominjam se,« je počasi začel, »da je v začetku stoletja uganjala v Liberiji groboje ločina, katere člani so se imenovali »Človeški leopardi«. Bili so fanatični črnci, ki so se po svoje branili belih prišlekov. Napadali so samotne kmetije in zavrvali z zemljo vse, kar je bilo živega. Žrtve, ki so jih kasneje našli, so bile takšne, kakor da bi jih s šapami potokle roparske zveri.« »Le kako bi mogli ljudje iz londonskega podzemlja navezati stike s fantastičnimi Afrikanci!« je vzklilni višji inšpektor, ki se mu vsa reč ni zdela verjetna. »Nemara ste s to razlago segli nekoliko predaleč.« Frogget je odkimal. »Seveda ne mislim na katerega izmed teh človeških leopardov,« je povedal, »pač na to, da sem takšno orožje, če lahko uporabim ta izraz, videl v Britanskem muzeju. Tam je bila leopardova taca, pravzaprav samo koža s spodnjimi členki in s kremplji na njih. Sapa je bila napolnjena s peskom. Kar predstavljajte si, to je strašno orožje.« »Če bi kdo ukradel v Britanskem muzeju to redkost, bi prav gotovo...«

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Jugoslovanski film
MILIJONI NA OTOKU

Tednik: F. N. št. 26. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Metka Gabrijelič. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

Ameriški barvni film
»Sin Ali Babe«

Tednik: F. N. št. 26. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Tony Curtis in Piper Laurie. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO »UNION«: amer. barvni film »V srcu mladine. Brez tednika. Predstava ob 17. Zadnji dve predstavi odpadeta. Ob 10 matineja istega filma.

LETNI KINO BEŽIGRAD: jugosl. film »Hanka«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave.

KINO »SVICA«: jugosl. film »Ciganka«. Predstava ob 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo v kino »Union« pa od 9 dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8 predvaja švicarski film »Kralj kepljačev«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film
»Steza slonov«

Tednik: V glavni vlogi Elizabeth Taylor in Dana Andrews. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Poljski film
»Frederic Chopin«

V glavni vlogi Czeslaw Wollejo in Aleksandra Slaska. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14. ure dalje. Danes zadnjikrat.

Protiperonosporna služba

Poročilo za dne 1. julija 1957
Vroče in lepo vreme, ki je trajalo preko nedelje je povzročilo močan dvig zračne temperature. Srednje dnevne temperature so se gibale v mejah med 22 in 25 stop. C.

TOALETNO MILO

RADIO LJUBLJANA

Sporočila za torek, 2. julija 1957
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pisan glasb. spor.) vmes ob 6.30 do 6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 7.10-8.00 Zab. zvoki - vmes ob 7.30-7.45 Cicibanom - dober dan - Danilo Gorinšek: Dve zgodbi - 8.05 Naši vokalni ansambli vam pojo - 8.35 Igrajo mali zabavni ansambli - 9.00 Utrinki iz literature - Slavko Jančevski: Konj, velik kakor usoda - 9.20 Jon Dimitrescu: Prva simfonija v 2-duru - 10.10 Za staro in mlado - 11.00 Za dom in ženo - 11.15 Priljubljeni solisti vam pojo in igrajo - 12.00 Opoldanski venček slovenskih narodnih in domačih napevov - 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Božo Allič: Narodne gnojila za jesen pravčasno - 12.40 Si Sin-Haj: Kitajska rapsodija - 13.15 Pisan sporočilo opernih melodij - 14.00 Igra mariborski godalni ansambel - 14.20 Radijski leksikon - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Radijski roman - Erih Koš: Kit - imenovan tudi Veliki Mak - V. - 16.00 Popoldanski simfonični koncert - 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku - 18.00 Sportni tednik - 18.30 Iz jugoslovanskih narodnih vprašanj - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Slovenske narodne pesmi poje Ljubljanski komorni zbor 20.30 Koncert pevke Yme Sumac (sodeluje Orkester Radia Ljubljane, prenos iz velike unioanske dvorane) - 23.00-23.15 in 23.30-24.00 Oddaja za tujino (prenos iz Zagreba)

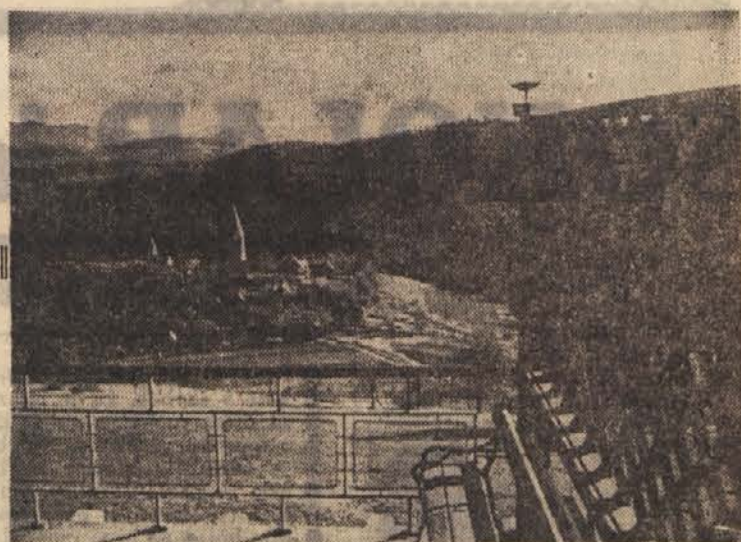
II. program
14.00 Melodije v goslem redu - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila - 15.25-16.00 Iz slovenske solistične glasbe - 22.15 do 23.00 Arioso romantike.

DVA NAŠA NAROČNIKA

Dve dobri uri hoda iz Celja je do Svetine. Vasica sredi z gozdovi obrobljenih gričev, od koder je lep razgled daleč naokrog. Če hočete v miru preživeti svoj dopust ali pa weekend brez nedeljo, potem pojdite na Svetino! Tam ima Železarna Štore svoj počitniški dom, ki pa je odprt tudi za ostale turiste. Travniki so polni lepega cvetja, pozimi pa so tu idealna smučišča. Dom leži 780 m nad morjem. Razveselili se boste ob čišči gostišča, kjer boste področeni z okusno hrano in dobro pijačo. Podrobnejše informacije lahko dobite v upravi Železarne Štore

GOSTIŠČE JE ODPRTO VSE LETO • OBISČITE SVETINO, PRESENEČENI BOSTE • NA SVIDENJE

hosta dobila nakazilo za brezplačen penzion v idilični SVETINI, v počitniškem domu Železarne Štore, v prijazni hribovski vasi nad Celjem

DNEVNE NOVICE

Uprava za ceste OLO Gorica obvešča, da je cesta III. reda št. 1075 na odseku Sempeter-križišče Bilje od 1. julija 1957 do nadaljnjega zaprta za ves promet zaradi dela na cesti. Promet se preusmerja na cesto III. reda št. 1093 prepo Bilj na cesto II. reda št. 301, odsek Volčja draga-Sempeter.

Pege s obraza zagotovo odstranite z »Eveline« kremo proti pegam. Dobite jo v drogerijah v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Celju in Novem mestu.

Zadnji krik francoske mode - tri svetle barve šminke so dobile drogerije v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Celju in Novem mestu.

Original »ULTRAGIN« - šport kremo dobite v vseh parfumerijah! Ta krema te ne bo razočarala.

Za čiščenje mastnih madežev doblite v vseh trgovinah, kjer kupujete mlo, tudi preparat »FLEX«. Nobenemu gospodinjstvu ne sme manjkati »FLEX«.

Torek, 2. julija ob 20.30: A. F. Borodin: »Knez Igor«, Zagrebška opera. Pojeta Rudolf Franc in Tomislav Neralič: Križanke. V primeru slabega vremena v Operi.

Sreda, 3. julija ob 20.30: I. S. Stravinski: »Petruška«, H. Sauguet: »Artistic (Pelléas)«, A. Vivaldi: Koncertni balet. Nastopi balet zagrebške opere, Križanke. V primeru slabega vremena v Operi. Vstopnica za obe predstavi: 250, 200 in 100 din, stojišče 50 din. Vstopnice za Ljubljance se ne rezervirajo.

KONCERTI

Eden najzanimivejših koncertnih dogodkov zadnjih let bo nocojšnji koncert skupine Yme Sumac, v kateri sodelujejo poleg znamenite pevke tudi dve pesniki, 8-letni Ymin sinček Papučka in drugi. Spremlja orkester Radia Ljubljana. Vstopnice v Filharmoniji, začetek koncerta točno ob 20.30 v Unionu.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
Torek, 2. julija ob 20: Nash: »Mojster za dež«. Abonma A.

Sreda, 3. julija ob 20: Nash: »Mojster za dež«. Abonma H.

Četrtek, 4. julija ob 20: Nash: »Mojster za dež«. Abonma E.

Petek, 5. julija ob 15.30: Nash: »Mojster za dež«. Abonma Petek I. popoldanski.

Ob 20: Potrč: »Krefli«. Abonma T.

OB 20: Potrč: »Krefli«. Abonma T.

Čestitka

Na Tehniški visoki šoli - oddelek za arhitekturo je diplomiral tov. Franc Šubelj. Iskreno čestita kolektiv tovarne »Zmaj«.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Torek, 2. julija, lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1.

Sreda, 3. julija, lekarna »Studentica«, Gorkega ul. 18.

KINO
»PARTIZAN«: ameriški film »Revolverša«. Tednik.

»UDARNIK«: angleški film »Skoci pekel«. Brez tednika.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Torek, 2. julija ob 20: Vincent: Gaspar Diaz. Red sreda.

Sreda, 3. julija ob 19: »Dnevnik Ane Frank«. Zaključena predstava za okrajni odbor Zveze borcev.

UMETNOSTNA GALERIJA

V zgornjih prostorih galerije razstava švicarskega lepaka in razstava arhitekture področja zaliva San Franciska. V spodnjih prostorih razstava uporabne umetnosti. Vse tri razstave so odprte od 23. junija do 27. julija dnevno od 9-18. Vljudno vabljeni.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
Torek, 2. julija ob 20: Prežihov Voranc: »Farnjakovi«. Gostovanje v Velenju.

Opozarjamo abonente, da je rok za vplačilo abonmaja že potekel ter prosimo zamudnike, da svoje obveznosti čim prej, a najpozneje do 30. t. m. poravnajo.

KINO
»UNION«: angleški film »Velika ura«. V glavni vlogi Charlton Laughton.

»METROPOL«: mehiški film »Umiram srečnas«.

»LETNI KINO«: Jugoslovanski film »Svetovno nogometno prvenstvo«.

VESTI IZ KRANJA

PRESEBNOVO GLEDALIŠČE - KRANJ
Torek, 2. julija ob 20: William Inge: »Avtobusna postaja«. Gostovanje v zdravilišču Golinik. Predstava bo na prostem v grajskem vrtu.

KINO
»STORŽIČ«: japonski film »Atomaska bomba nad Hirošimo«. Predstavi ob 17.30 in 20.

LETNI KINO »PARTIZAN«. amer. barvni film »Dva tedna ljubezni«. V glavni vlogi Ricardo Montalban. Predstava ob 20.30.

Slovenska izseljenska matica, podružnica Trbovlje, sporoča vsem sodnikom, znancem in rojakom iz ZDA, ki so na obisku v domovini, da je dne 15. junija letos v Chicagu umrla rojakinja

PAVLA BERGER
Zara s pepelom pokojnice je prejelama v rodnih Trbovljah. Pogreb bo danes, 2. julija ob 17. uri izpred kopališča v Trbovljah.

Vesti iz Jesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo ima od 29. jun. do 5. jul. dr. Avgust Tancar, Gosposvetska cesta.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sreda, 3. julija ob 20: A. Marodit: »Operacija Altmark«. V počastitev praznika Dneva borca.

KINO
»RADIO«: italijanski barvni film »Dekle z rekes«. V glavni vlogi Sophia Loren. Predstavi ob 18 in 20. Danes zadnjikrat.

»PLAVZA«: nemški barvni film »Kamnit srce«. Predstavi ob 18 in 20. Danes zadnjikrat!

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO
»PARKE«: jugoslovanski film »Ni bilo zamana«. Predstavi ob 17.30 in 20.

Dne 30. junija 1957 je po dolgem trpljenju umrl STANE GRUM

član našega delovnega kolektiva
Zvestega in požrtvovalnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu. Ljubljana, dne 2. julija 1957.

Delovni kolektiv tovarne »SATURNUS«

MARTIN BRODARIČ

Požrtvovalnega in vestnega odbornika bomo ohranili v trajnem spominu. Pogreb bo danes, 2. julija 1957 z žalno svečanostjo ob 16. uri v Metliki.

Okrajna zadrzna zveza in zadrzna hranilnica in posojilnica Novo mesto

»KULTURA«

V založbi Casopisno-založniška podjetja

je izšel osmi zvezek politične biblioteke Miše Stojakovića

Ideja in praksa delavskega upravljanja v svetu

Naročila pošljite na Novinsko-izdavaško podjetje

»KULTURA«

Beograd, Moše Pijade 29 - tek. rač. 10-KB-32-77.

2110

Splošno gradbeno podjetje »7. JULI«
BEOGRAD - Majke Jevrosime 47
sprejme
več visokokvalificiranih in kvalificiranih ZIDARJEV in TESARJEV
za dela v Beogradu - z nastopom 5. julija 1957
Skupno stanovanje zagotovljeno. - Cene za dela so ugodne. Potne stroške do delovnega mesta plača podjetje. - Interesenti naj se javijo na zgornji naslov ustno ali pismeno. 2113

Tovarna avtomobilov Maribor
razpisuje
po členu 7 Temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ, št. 32/1955)
naslednje štipendije
15 štipendij na tehniški visoki šoli - strojni oddelek
5 štipendij na ekonomsko-pravni fakulteti v Ljubljani
10 štipendij na tehniški srednji šoli - strojni oddelek v Ljubljani
10 štipendij na tehniški srednji šoli - strojni oddelek v Mariboru
Prošnji priložite življenjepis, potrdilo o premoženjskem stanju staršev, potrdilo o prejemanju otroškega dodatka, zadnje šolsko spričevalo oziroma potrjen prepis ocen in priloščilo zveze študentov ali mladinske organizacije. - Prošnje sprejema podjetje do 15. septembra 1957. M 268

LICITACIJA RUDNIKA LIGNITA VELENJE
RUDNIK LIGNITA VELENJE V VELENJU
razpisuje
I. javno pismeno LICITACIJO
za oddajo gradnje dveh tristopniških stanovanjskih blokov po 24 stanovanj
Licitacija bo 19. julija 1957 ob 10. uri dopoldne na Direkciji Rudnika lignita Velenje. Proračunska vsota za en blok znaša za gradbena dela 44.084.657 din. Rok za začetek del je 23. julij 1957, za dograditev do III. faze 31. december 1957, rok za dokončanje pa 31. avgust 1958. Pogoji in tehnična dokumentacija je interesentom na vpogled od 1. julija 1957 dalje vsak delavnik od 10. do 12. ure v pisarni gradbenega obrata rudnika. Višina varščine, ki jo morajo položiti ponudniki z garancijskim pismom NB znaša 1% od proračunske vsote. Pismene ponudbe, ki morajo biti opremljene v skladu s predpisi Pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del (Ur. list FLRJ, št. 13/57), oddajate v zapečateni kuverti neposredno po pošti pravnemu referentu RLV v sobi št. 3 najkasneje 15 minut pred začetkom licitacije. Na ponudbah, ki bodo poslone po pošti, označite vidno: »Ne odpirati - ponudba za licitacijo!«
RUDNIK LIGNITA VELENJE
2232

SOKOLAR ima rokavico

Zdaj se John Hamlet še vedno navdušuje za sokolarstvo, ta pet tisočletij stari šport, ki je dosegel po svetu vrhunec že davno pred srednjeveškimi križarskimi pohodi, ko se je uveljavil v Evropi. V Ocali na Floridi ima naj-

Hamlet je ugotovil, da vseh roparic ni mogoče dresirati. Tule južnoameriški orel s kratkim kljunom sploh ni dovzeten za »prijateljsko prepričevanje«

pomembnejšo farmo ptic roparic v ZDA. Nad 200 ptičev je zbral iz vseh dežel po svetu; v njej so sove, kanje, sokoli, orli in jastrebi, farmi pa je dal ime »Roparica«.

Vendar po Hamletovem mnenju ni mogoče dresirati vseh roparic. Sove na primer imajo tako majhne možgane, da si ničesar ne zapomnijo. Doslje tudi jastreb niso dresirali za lov z roke, Hamlet pa zatrjuje, da bo tudi to še poskusil. Upa, da bo v kratkem imel na svoji farmi 68 mišarjev in sokolov, ki jih bo vse dresiral.

Sokolarstvo se je razvilo v Evropi šele za časa križarskih vojn, pravi Hamlet, »ko so križarji pripeljali s seboj ujete Saracene, znane strokovnjake za gojitev in dresuro sokolov. Potem se je širilo po Evropi in se izpopolnjevalo vse do iznajdbe strelnega orožja. Zdaj je to šport, ki ima le malo pristašev, prav kot lok in puščica nista več v praktični rabi.«

Sokolarstvo pa je bilo določene pomena tudi še med drugo svetovno vojno. Angleško letalstvo je uporabljalo 15 dresiranih sokolov — imenovali so jih »druga skupina za prestrezanje« — ki so nadzorovali obale ob Rokavskem prelivu. Te sokole so dresirali za lov na poštno golobe. Angleži pravijo, da so krilatci lovci zmedli nacistično vojnisko službo na rokavskem področju.

Hamlet se trudi, da bi ponovno oživil najstarejše oblike dresure sokolov, ki so se izgubile kmalu potem, ko se je ta šport razširil s Kitajskega. Pravijo, da je rojstni kraj sokolarstva nekje v pokrajini Sekjang. Od onod se je sokolarstvo najprej preneslo v Indijo in na Bliznji vzhod, nazadnje pa v Evropo. »Kitajci so tako izpopolnili svojo dresurno metodo, da so sokoli uničevali ptice med poletom. O sokolarstvu je napisal Friderik II. v trinajstem stoletju v Evropi prvo knjigo, vendar v njej ne omenja kitajske dresure, zato je verjet-

Najprej se mora sokol navaditi na človeško bližino, potem pa postane kar domač, kakor kaže posnetek

no, da takrat kitajskega načina v Evropi še niso poznali, pravi Hamlet.

Njegova metoda je preprosta. Najprej navadi sokole, orle in mišarje na človeško navzočnost, potem pa morajo sedati na zastepje iztegnjene roke, oblečene v gosto rokavico. Ko jih tako prenaša, sprva nenehno mahajo s krili, čez čas pa se jim tako iz-

Dobra tri desetletja že dresira John Hamlet sokole, jastrebe in druge roparice

- Pred 33 leti je bila babica Johna Hamleta iz Južne Dakote v skrbeh, ko je opazila, da se njen vnuk navdušuje za ptice roparice ter še posebej za sokole in za lov z njimi. Ker dečka ni mogla prepričati z odločno besedo, je naprosila bližnje kavboje, da so ujeli zelo hudega orla in ga dali fantku. Stara mati je upala, da bodo kljun in ostri kremplji prepričali njenega vnuka o tem, da bi bilo bolje, če bi si poiskal kakšno drugo razvedrilo. Njeni načrti pa so izpodleteli, mali John je bil ves vnet za dresuro orla.

prileteti in sedeti na roko. Znak je po navadi oster žvižg, na katerega se sokoli kmalu navadijo. Nazadnje nauči Hamlet ptiče sedati na roko, na povelje odleteti in se spet vrniti, to pa je že v glavnem zaključna stopnja dresure. Za vsak primer imajo ptiči na nogah kraguljčke, da jih dreser lahko najde, če se hočejo skriti v grmičevju.

Po navadi krožijo sokoli visoko v zraku s povprečno hitrostjo 60 do 100 km na uro, v strmoglavem poletu pa dosežejo tre-

nutno hitrost 440 km. To so ugotovili med drugo svetovno vojno v raziskovalnem laboratoriju ameriške mornarice, kjer je delal tudi Hamlet.

Precej težav je imel ta nenavadni sokolar s primernimi stajicami za dresirane roparice. Spoznal je, da so mišarji in sove zelo občutljivi za različne bolezni, predvsem za gobavost, zato v določenih časovnih presledkih z metali plamenov razkuži staje in pesek okoli njih. Ugotovil je tudi to, da lesene stajice niso najprimernejše za ptice roparice, zato je po daljših poskusih sestavil posebno mešanico betona in zmlatega lesa. Staje iz tega gradiva so se zelo obnesle.

V dolgoletni praksi se mu je že večkrat primerilo, da se je ta ali oni sokol namenoma ali pa nehote izgubil v grmičevju. V ta namen ima Hamlet dvoje slušalk, s katerima prestreza zvoke in ujame sokolji glas na veliko daljavo.

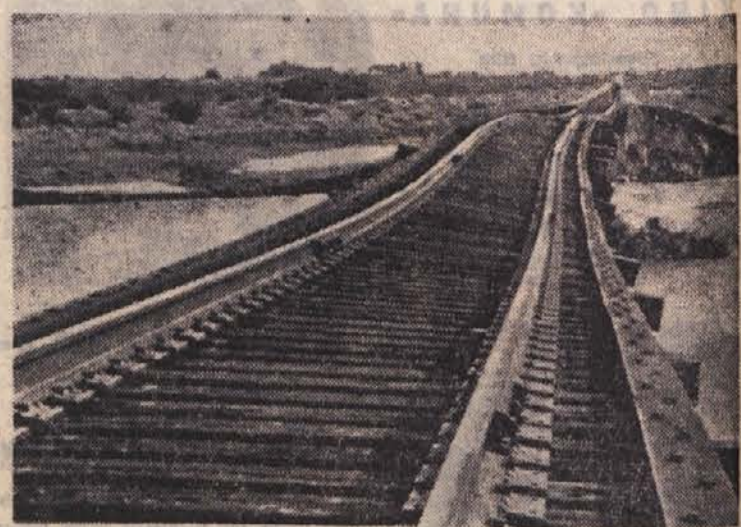
Šolska kreda škodljiva?

Angleški zdravniki že dolgo raziskujejo, zakaj številni šolski otroci med desetmesečnim poukom nenehoma pokašljejejo. Prav to velja tudi za večino učiteljev in profesorjev. Tega raziskovalnega dela so se lotili zato, ker se to stanje med počitnicami občutno popravi tako pri učencih kot pri učiteljih.

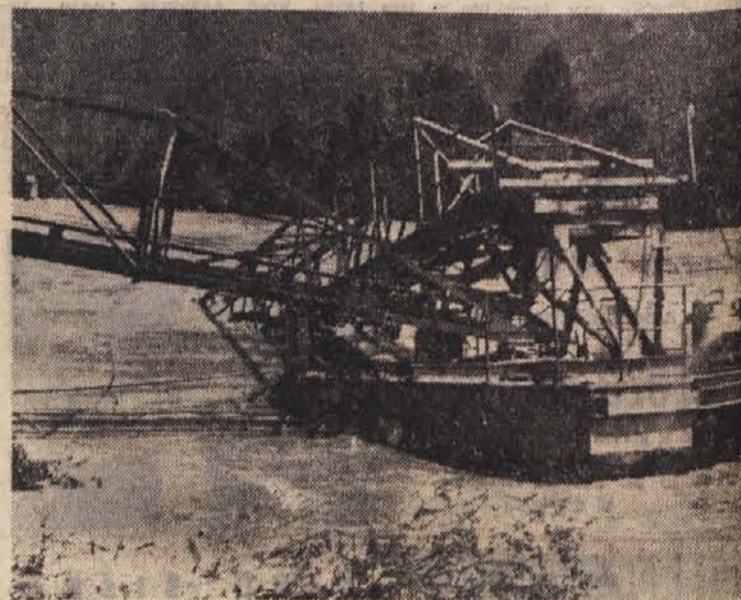
Nedavno so ugotovili vzrok: kadar v šoli obrišejo s kredo pisano tablo, se dvigne oblak prahu, ki pride v dihalne organe. To se zgodi vsak dan povprečno

tridesetkrat; zrak je prenasičen z drobnimi delci krede, ki se ponoči spustijo na tla, sedejo na zidove, klopi itd.

Zato si prizadevajo, da bi našli snov, ki bi v šolah zamenjala kredo. Uporabljati so že začeli »perspektix« table, ki je na njih mogoče pisati z barvnimi svinčniki, vendar niso ustrezale. Prav tako tudi niso uspeli poskusi, da bi zamenjali gobe ali vlažne cunje s čim drugim. Zdaj si prizadevajo, da bi našli posebno vrsto krede, ki pri brisanju ne bi razpadala v drobne prašne delce.

V severnoameriški državi Texas so reke po junijskem deževju na več krajih razdecale ali pa zvile železniško progo, kot kaže tale posnetek iz okolice Amarilla.

Zaradi nedavnih hudih nalivov so tudi v Švici močno narasle reke. Posnetek kaže most, ki so ga šele pred nekaj meseci izročili namenu zdaj pa so ga podrli valovi narasle Rhöne.

Sem in tja po Korčuli

Korčula je eno najbolj slikovitih starinskih mestec v Dalmaciji. Leži na vzhodnem koncu istoimenskega otoka ob najozkejšem delu Korčulanskega kanala, ki deli otok od slikovitega polotoka Pelješca. Korčulo omenjajo že stari grški in rimski pisatelji,

istoimensko mesto pa je nastalo nekako v četrtem stoletju pred začetkom našega štetja. Ustanovili so ga starogrški priseljenci z otoka Knide. Stari del mesta je še vedno pravcati muzej z množico arhitektonskih in zgodovinskih spomenikov. Ti so zgrajeni predvsem v gotskem in renesančnem slogu, tu in tam pa je opaziti tudi barok. Med vsemi temi znamenitostmi najbolj sloviti mahnen trg s katedralo, ki so jo začeli graditi že v trinajstem stoletju, ter z lepo renesančno palačo Gabriellis, poslopjem mestne občine in še nekaterimi drugimi zgradbami.

Ze od najstarejših časov je na otoku Korčuli, še posebno pa v mestu zelo razvito ladjedelništvo in kamnoseštvo, kar je ostalo vse

do naših dni poglaviti vir dohodkov krajevnih prebivalcev. Razen tega je Korčula znana kot eden najbolj privlačnih turističnih krajev ob Jadranskem morju. Posebej kaže omeniti, da se je v mestecu Korčuli rodil znameniti pomorščak in potopisec Marco Polo, ki je pred mnogimi stoletji prepotoval številne dežele in prišel celo na Kitajsko.

Kljubovalno vreme

Državna radijska postaja v Ugandi je opustila vremenske napovedi v raznih jezikih. Vladni zastopnik je dejal, da so napovedi škodovalne ugledu oblasti, ker so afriški kmetje ob vsaki napovedi dajali svoje opazke: »Aha, vreme se že zopet noče pokoriti vladnemu ukazu.«

»Kakšna škoda!« je tožil tujec. »Kaj meniš, ali je bila tista velika riba?« je hotel vedeti Joe. — »Tista velika da! Pravcati kit je bil,« je rekel tujec. »Stavim, da tehta vsaj petnajst kilogramov.« — »Nemara še več,« je dodal Joe. — »Najbrž imaš prav,« je pritrldil tujec in brž nadaljeval: »Joe, ali imaš še en tak trnek?«

Joe je odkimal: »Danes ne več, morda jutri.« Tujec je hotel takoj ujeti tisto veliko ribo, po svoji krami je brskal in preizkusil vse trnke drugega za drugim, pa ni in ni šlo. Velika riba ni več prišla.

»Pridite jutri, pa vam bom prodal enega svojih trnkov,« je rekel Joe, tujec pa je nazadnje sprejel njegovo ponudbo: »Saj mi tudi ne preostane nič drugega. To je bila zares velika riba.« — »Uh, uh,« se je zadovoljno rezal Indijanec, njegov nasmeš pa je postal še glasnejši, ko je prešel napitnico, ki mu jo je bil tujec stisnil v roko.

Naslednje jutro se je bogati športni ribič vrnil kar s tremi spremljevalci, ki je nanje napravila močan vtis pripoved o veliki ribi. Ker je milijonar najel Joeja in njegov čoln za ves dan, so se morali drugi trije zadovoljiti s splavčki, ki so si jih v naglici skrpali iz brun. Tujec je spet potegnil iz žepa petdolarski bankovec: »Kako pa z najinim trnkom, Joe?«

»Ze prav,« je odgovoril Joe in pokazal milijonarju nov, trnku podoben in s svinčnem obložem kavelj. »No, kje tiči tisti kit?« so vpraševali spremljevalci, ko je Joe počasi odrinil od brega. — »Tem že ne bo uspelo,« je rekel Joe milijonarju, »nimajo pravega trnka.« (Konec prihodnjič)

Kot vsako leto je bil pred kratkim v italijanskem mestu Palanza kongres plešcev. Posamezni klubi imajo iz leta v leto več članov. Posnetek kaže štiri »polne mušje aerodrome«

KRITIKA KRITIKOV

Angleški književnik Somerset Maugham, ki je preživel zimo v Afriki, je po vrnitvi v Evropo takole povedal:

»Ko mi je bilo dvajset let, so kritiki trdili, da sem okrutnejši. Pri tridesetih letih so me imeli za naduteža, pri štiridesetih za cinika, pri petdesetih pa za pomišljenca. Zdaj molčijo. Najbrž mi že pripravljajo nekrolog.«

»Dober okus imaš, draga, tale mi je zelo všeč.«

KERRY WOOD

Največja postrv

nih debel, potem pa so se prevažali po jezeru in lovili ribe, ki jih ni bilo.

Joe bi jim bil kaj lahko povedal, da v Washijskem jezeru ni rib, toda čemu? Saj je vedel, da bodo tujci tudi sami spoznali prej ali slej, da jih zares ni. Tako je posedal pred svojo kolibo in se zabaval ob pogledu na vneto trakarjev, ki so lovili v jezeru brez rib.

Lepega dne pa je stopil iz gruce športnih ribičev pred Joeja zelo čeden, velik gospod in iz njegove listnice je zdrknil v Indijančovo dlan lep desetdolarski bankovec. »Ribe bom lovil, ti pa boš poganjal moj splav. Se razumeva?«

Joe je bil ob tej ponudbi tako presenečen, da je pozabil pihati v orglice in da so se mu ob pogledu na športnega ribiča zaiskrile oči. Milijonar — Joe je brž uganil, da ne stoji pred njim nihče drug kot milijonar — pa si je napačno razlagal izraz na Indijančevem rdečem licu in je potegnil iz listnice še

nekaj ur prevažal debeluha na splavu po mirni jezerski gladini. Joe je brž premagal poletno lenobo in se napolnil pred milijonarjem dol k jezeru.

»Kopico rib bova nalovila,« je rekel milijonar. »Se več denarja ti dam, če mi poveš, kje jih je največ.« Joe ni odgovoril, le žal mu je bilo, da ni v Washijskem jezeru še nikoli nihče ujel kake ribe. Ko je tujec nenadoma zavihtel svojo palico in se je trnek ujel za Indijančev uhelj, je Joe zatulil, kot bi ga iz kože devali. Milijonar mu je brž dal petdolarski bankovec. Joe je vel denar, potem pa je zatulil še za nadaljnji petak, ki je prav tako romal iz tujčeve listnice v njegovo malho. Zal niti odlični tujec ni ujel v jezeru nobene ribe. Škoda, si je dejal Joe.

Ob tem dogodku se je poročila Joeju svojevrstna misel: razdejal je vse druge splave, samo enega je pustil in tega je privezal za parobek ob svoji bajti. Ko je to opravil, se je

najprej globoko oddahnil, nato pa je sedel na svoj parobek, privlekel iz žepa orglice in potrpežljivo čakal na novega športnega ribiča. Ko se je spet pokazal eden izmed bogatih ribijih navdušenjakov, se je Joeju razlezel obraz. »Vem za veliko ribo,« je veselo povedal, »lahkoverni tujec pa je brž privezal na trnek umetno muho.«

Joe je odkimal: »Danes ne več, morda jutri.« Tujec je hotel takoj ujeti tisto veliko ribo, po svoji krami je brskal in preizkusil vse trnke drugega za drugim, pa ni in ni šlo. Velika riba ni več prišla.

»Pridite jutri, pa vam bom prodal enega svojih trnkov,« je rekel Joe, tujec pa je nazadnje sprejel njegovo ponudbo: »Saj mi tudi ne preostane nič drugega. To je bila zares velika riba.« — »Uh, uh,« se je zadovoljno rezal Indijanec, njegov nasmeš pa je postal še glasnejši, ko je prešel napitnico, ki mu jo je bil tujec stisnil v roko.

Naslednje jutro se je bogati športni ribič vrnil kar s tremi spremljevalci, ki je nanje napravila močan vtis pripoved o veliki ribi. Ker je milijonar najel Joeja in njegov čoln za ves dan, so se morali drugi trije zadovoljiti s splavčki, ki so si jih v naglici skrpali iz brun. Tujec je spet potegnil iz žepa petdolarski bankovec: »Kako pa z najinim trnkom, Joe?«

»Ze prav,« je odgovoril Joe in pokazal milijonarju nov, trnku podoben in s svinčnem obložem kavelj. »No, kje tiči tisti kit?« so vpraševali spremljevalci, ko je Joe počasi odrinil od brega. — »Tem že ne bo uspelo,« je rekel Joe milijonarju, »nimajo pravega trnka.« (Konec prihodnjič)